

ዳንኤል 6

የመጀመሪያ ቀን

የዚያን ጊዜም አለቆችና መሳፍንቱ ስለ መንገሥቱ በዳንኤል ላይ ሰበብ ይፈልጉ ነበር፤ ነገር ግን የታመነ ነበርና ስሕተትና በጸል ያገኙበት ዘንድ አልቻሉም። እነዚያም ሰዎች ከአምላኩ ሕገ በቀር በዚህ በዳንኤል ላይ ሌላ ሰበብ አናገኙበትም አሉ። (ዳን. 6: 4-5)።

ዳንኤል ለሰባ ዓመት ያህል እግዚአብሔርን እገልግሎአል። ገና በወጣትነቱ በምርኮኝነት ወደ ባቢሎን ተወሰደ፤ በባቢሎን ሃይማኖትና ባሕል /አኗኗር/ ረሱን እንዳያረክቡ ወሰነ። ብዙ ዓመት የፖለቲካ መሪ ቢሆንም እርሱ ለአምላኩ ታማኝ ነበር። አሁን ግን ወደ ሕይወቱ ፍጻሜ እነግባ፤ እንደገና በእግዚአብሔር ላይ ያለው እምነት ተፈተነ። ከወጣትነት እስከ እርጅና ዘመናቸው ድረስ ለእግዚአብሔር ታማኝ የሚሆኑ ሰዎችን ማግኘት አዳጋቸው ይመስላል። ዳንኤል ግን እስከመጨረሻ ለእግዚአብሔር ታማኝ ሆነ።

በብልጽገናና በሥልጣን ዘመናቸው ለእግዚአብሔር ታማኝ የሚሆኑ በጣም ጥቂት ክርስቲያኖች ናቸው። በድህነት ወይም በስደት ጊዜ ግን ለእግዚአብሔር ታማኝ መሆን ቀላል ነው። በዚህ ጊዜ በእግዚአብሔር ላይ ለመታመን እንገደዳለን። በብልጽገናና በሥልጣን ዘመን ግን እምነታችን ይዳከማል። (ዘጸ. 6: 10-15 ተመልከት)። ዳንኤል በሕይወቱ ዘመን እንደዚህ ያለ ፈተና ተዳጋገሞ ጸርሶበታል። በባቢሎን መንገሥት በአስተዳዳሪነት በሚያገለገልበት በወጣትነቱ ዘመን ለአምላኩ ታማኝ ሆኖ መኖርን ተምሮአል። አሁን ጸገሞ በሕይወቱ ፍጻሜ እንዳዚያ ያለ ፈተና እንደገና ዳረሰበት። በመሪዎቹ ሕይወት እግዚአብሔር ሊያገኝ ለሚፈልገው ባሕርይ ዳንኤል መልካም ምሳሌ ሊሆን ይችላል። በጣም የሚያሳዝነው ግን በአሁኑ ጊዜ እነዚህ ባሕርያት በቤተ ክርስቲያን አለመታየታቸው ነው።

ዳርዮስ በባቢሎን መገዛት እንደጀመረ ወደያውኑ አዲሱን መንገሥት አቋቋመ። 120 ክፍለ ሀገሮችን የሚገዙ 120 መሪዎችን መረጠ። እነዚህን 120 መሪዎች በበላይነት የሚቆጣጠሩለትን ሦስት ሰዎች ሾመ። ከተሾሙት ሦስት ሰዎች መካከል አንዱ ዳንኤል ነበር። የሦስቱን የሥራ ሁኔታ ሲያወዳደር የዳንኤል ሕይወትና ሥራ የተለየ ሆኖ በልሞ በመገኘቱ፤ ዳርዮስ፡- ከሁሉም መሪዎች በላይ ዳንኤልን ሊሾመው ፈለገ። ይህም ነገር በመሪዎቹ መካከል ቅንፋትና ምቀኝነትን አነሣ። በዓለምም ሆነ በቤተ ክርስቲያን ታዋቂና ተወዳጅ መሪዎች መሪ ለመሆን ከሚፈልጉ ሰዎች ተቃውሞ

ይጸርሱባቸዋል።

እነዚያ መሪዎች ዳንኤልን በንጉሡ ፊት የሚከሰሱበት ሰበብ ፈለጉ። በመጀመሪያ ዕለታዊ ተገባሩን መረመሩ። ብዙ በመረመሩ መጠን በጉልህ የሚታይ አንድ ባሕርይ አገኙበት። ይህም ታማኝነቱ ነው። ንጉሡ የሚሰጠውን ሥራ ሁሉ በሙሉ ልቡ ያከናውን ነበር። መጽሐፍ ቅዱስ እንደሚለው ቸልተኛ አልነበረም። በአጠገቡ ሰዎች ቢኖሩም ባይኖሩም ስንፍና አይታይበትም ነበር። የተጣለበትን ኃላፊነት ሁሉ በታማኝነት ይፈጽማል።

- 1ኛ ጥያቄ፡- ሀ/ 1ቆረ. 4: 1-2 እንብብ።
 ለ/ በመሪዎች ሕይወት ሊታይ የሚገባው ዋነኛ ባሕርይ ምንድነው?
 ሐ/ የቤተ ክርስቲያን መሪዎች በሥራቸው ታማኝ ስለሚሆኑበት ጉዳይ ምሳሌ ስጥ።
 መ/ የቤተ ክርስቲያን መሪዎች በሥራቸው ታማኝ ስላልሆኑበት ጉዳይ ምሳሌ ስጥ።

ሁለተኛ፡- የግል ሕይወቱን እንደሚገባ መረመሩ። በግል ሕይወቱም ቢሆን ዳንኤል ብልሹ አልነበረም። ሕይወቱ ንጹሕ ነበር። ሥልጣኑን ለግል ጥቅም አይጠቀምበትም። ገቦ አይቀበልም። ለቅርብ ጓደኞቹ ሥልጣን አይሰጥም። በማንኛውም ሁኔታ ሕይወቱን በንጽሕና ይጠብቃል።

- 2ኛ ጥያቄ፡- ሀ/ 1ተሰ. 5: 21-22 እንብብ።
 ለ/ ዳውሎስ ሕይወታችንን በንጽሕና ስለመጠበቅ ምን ይናገራል?
 ሐ/ መሪዎች ሕይወታቸውን በንጽሕና ስለማይጠብቁበት ሁኔታ እንዳንጽ ምሳሌ ስጥ።
 መ/ ሕይወትህ ከኃጢአት ሁሉ የነጻ ነውን? ካልሆነ ሕይወትህን ንጽሕ ለማድረግ ኃጢአትህን ሁሉ ለእግዚአብሔር ተናዘዝ።

የዳንኤልን ሕይወት በጥንቃቄ ከመረመሩ በኋላ እርሱን የሚከሰሱበት ምንም ሰበብ ማግኘት አልቻሉም። በመጨረሻም፤ ሃይማኖቱንና ከእግዚአብሔር ጋር ያለውን ልብረት መመርመር ጀመሩ። በንጉሡ ፊት ሊከሱና ሊያሳጡት የሚችሉት እግዚአብሔርን ማምለኩን ሕገ-ወጥ በማድረግ ብቻ ነበር። የግል ሕይወታችን ቢመረመር ምንም ነቀፋ የማይገኝብን በጣም ጥቂቶች ነን።

ዳንኤል ሕይወቱን በንጽሕና መጠበቅ የቻለው እንዴት ነው? በመንገዱ ለገጠመው ፈተና ሳይበገር ሥልጣኑንና ብልጽገናውን እንደጠበቀ ሊቆይ የቻለው እንዴት ነው? ዳንኤል 6 ለዚህ መልስ የሚሆኑንን ሦስት ነጥቦች ይሰጠናል።

በመጀመሪያ፡- ሕይወቱን ከማንኛውም ርኩስ ነገር በንጽሕና ጠበቀ። እውነትን ይናገር ነበር፤ በእውነትም ይኖር ነበር። በማንኛውም ነገር በጸል አልነበረበትም፤ (ዳን.6:21)።

ሁለተኛ፡- ዳንኤል በየጊዜው በጸሎት ሕይወት ከአምላኩ ጋር ይመላለስ ነበር። ምንም እንኳን እንዳይጸልይ ንጉሡ አዋጅ ቢያውጅም እርሱ ግን ወደ እግዚአብሔር ይጸልይ ነበር። ሥራ ቢበዛበትም፤ ሁኔታዎች አመቺ ባይሆኑለትም፤ በአምላኩ ፊት በጸሎት የሚያሳልፈው ጊዜ እንዳይታሰብረው ተረጽቷል። ጸሎት የዘወትር ልምድ ነበር። በቀን ሦስት ጊዜ ከእግዚአብሔር ጋር በጸሎት ይገናኘና ያመሰግናል። እርዳታውንም እንዲሰጠው ይጠይቀው ነበር፤ (ዳን.6:10-11)። ጸሎትንና የመጽሐፍ ቅዱስ ጥናትን ቸል ስንል እንወድቃለን።

ሦስተኛ፡- ዳንኤል ከእግዚአብሔር ጋር የነበረው ኅብረት የማያቋርጥ ነበር። በጸሐታም ይሁን በሐዘን፤ በሰላምና በበረከት ጊዜም ይሁን በስደት ጊዜ ዳንኤል ከአምላኩ ጋር የነበረው ኅብረት እንደ ዓይነት ነበር። ንጉሡ ዳርዮስ እንኳ ሳይቀር፡- «ይልጊዜ የምታመልከው አምላክህ እርሱ ድጽንህ» በማለት መስክሮለታል፤ (ዳን.6:16፤ 20)። ሁልጊዜ ሳያቋርጥ በእርሱ ላይ መጸገፉን እግዚአብሔር አከበረለት፤ ስለዚህም ከእንበሶች አና አዳኘው፤ (ዳን.6:23)።

ዛሬ ቤተ ክርስቲያን ብዙ ዳንኤሎች ያስፈልጉዋታል። በእግዚአብሔር ፊት ሕይወታቸውን በንጽሕና የሚጠብቁ ብዙ ወንጀቶችና ሴቶች ያስፈልጉዋታል። ከሥራቸው፤ ከዚያም አልፎ ከምግባቸው እንኳ አስበልጠው ከእግዚአብሔር ጋር ለሚያሳልፉት ጊዜ ቅጽሚያ የሚሰጡ ሰዎች ያስፈልጉዋታል። በማያምኑ ሰዎች ፊት በምስክርነታቸውና በመንፈሳዊ ሕይወታቸው የጸኑ ሰዎች ያስፈልጉዋታል። እንተስ ዳንኤልን ትመስላለህ?

3ኛ ጥያቄ፡- ሀ/ ዳንኤል 6ን እንብብ።

ለ/ ዳንኤልን ለማጥፋት የሞከሩት ሰዎች እነማን ነበሩ?

ሐ/ ለዳንኤል ያቀረቡት ፈተና ምን ነበር?

መ/ የዳንኤልን መታመንና መታዘዝ እግዚአብሔር እንዴት አከበረለት?

ሁለተኛ ቀን ክፍል አንድ፡- ዳንኤል 6:1-16

ጥያቄዎች

4ኛ ጥያቄ፡- ሀ/ «ዳርዮስ» የሚለውን ቃል በመጽሐፍ ቅዱስ መዝገበ

ቃላት ውስጥ ተመልከት።

ለ/ የምትቀለውን ያህል ስለ ዳርዮስ የተረዳኩትን አስኖር።

5ኛ ጥያቄ፡- ዳርዮስ የመንገሥቱን አስተዳደር በምን ሁኔታ አዘጋጀ?

6ኛ ጥያቄ፡- ምንም ነቀፋ /ክስ/ እንዳይገኝበት ዳንኤል በሥራው ላይ ያሳያቸው አንዳንድ ባሕርያት ምንድናቸው?

7ኛ ጥያቄ፡- ጠላቶቹ ዳንኤልን ለመክሰስ የቻሉበት የመጨረሻ ነጥብ ምን ነበር?

8ኛ ጥያቄ፡- ዳንኤል እንዲገደል ጠላቶቹ ያደርጉት ሣራ ምን ነበር?

9ኛ ጥያቄ፡- ዳንኤል የንጉሡን ትእዛዝ በምን ዓይነት መንገድ ተቀበለው?

10ኛ ጥያቄ፡- ዳንኤል ሲጸልይ በማግኘታቸው ጠላቶቹ ምን አደረጉ?

11ኛ ጥያቄ፡- ሀ/ በሕግ አኖረሽነቱ ዳንኤል ተይዞ እፈቱ ሲቀርብ ዳርዮስ ሁኔታውን በምን ዓይነት ተመለከተው?

ለ/ ዳርዮስ ምን ለማድረግ ፈለገ?

12ኛ ጥያቄ፡- ዳርዮስ አዋጁን ወይም ትእዛዙን መለወጥ ያልቻለው ለምንድነው?

13ኛ ጥያቄ፡- በመጨረሻ ንጉሡ በዳንኤል ላይ ምን ለማድረግ ተገደለ?

14ኛ ጥያቄ፡- ንጉሡ ለዳንኤል የተመኘለት የመጨረሻ ምኞት ምን ነበር?

የመጽሐፍ ቅዱስ ማብራሪያ /ኮሚጋታ/

ባለፈው ሳምንት ትምህርታችን የባቢሎን የመጨረሻ ንጉሥ የነበረውን ብልጣሮን እግዚአብሔር እንዴት እንዳዋረጸው ተመልክተናል። በትዕቢት ተሳታፊ የቤተ መቅደስን ዕቃዎች አረከሰ። ስለዚህም እግዚአብሔር መንገሥቱን ከእርሱ ወስዶ፤ ለሜዶንና ፋርስ ንጉሥ ለዳርዮስ ሰጠው። በዚህ ሳምንት ዳንኤል 6ን እናጠናል። ሁኔታዎቹ የተረጸሙት ንጉሥ ዳርዮስ በነገሠበት በመጀመሪያ ዓመት ነበር። እንደ ዳንኤል 3 ሁሉ ይህም ታሪክ ለእርሱ ታላቅ የሆኑትን ሰዎች ሕይወት እግዚአብሔር እንዳይጠብቅ ያስተምረናል። ዳንኤል እስከ ሞት ድረስ ለእግዚአብሔር ታላቅ በመሆኑ እግዚአብሔር ታደገው።

ስለ ዳርዮስ ማንነት የዓለም ታሪክ ምሁራን ብዙ ጥያቄዎችን ሰነዘረዋል። በዓለም ታሪክ መሠረት ከባቢሎን ውድቀት በኋላ በሜዶንና ፋርስ መንገሥት ላይ ዳርዮስ የሚባል ንጉሥ መንገሥ አይታወቅም። ይሁን እንጂ ዳርዮስ ቀዳማዊ ሐይስታስፒስ የሚባል ንጉሥ ነበር። እርሱም የነገሠው ዘገይቶ ከ522-486 ዓመት ከክርስቶስ ልደት በፊት ነበር።

ታሪክ የሚያውቀው የመጀመሪያው የሜዶንና የፋርስ ንጉሥ ቂሮስ መሆኑን ነው። መጽሐፍ ቅዱስም ቂሮስ የመጀመሪያው የሜዶንና የፋርስ ንጉሥ እንደነበር ይናገራል። ከዚህም ሌላ የአይሁዳውያን ነፃ እውጪ እንዲሆኑም ይታወቃል። አይሁዳውያን ወደ ሀገራቸው ወደ ይሁዳ ሂደው እንዲኖሩ

የተረቀቀላቸው በዚህ በቂርስ ዘመን ነበር። ስለዚህም በዘሩባቤል መሬት በሺህ የሚቆጠሩ እይታዳውያን ወደ ኢየሩሳሌም ተመልሰዋል።

15ኛ ጥያቄ፡- ሀ/ የሚከተሉትን ጥቅሶች ተመልከት። 2ዚና መዋዕል 36:22-23፤ ዐዘረ 1:1-8፤ ኢሳ.45:1።
ለ/ እነዚህ ጥቅሶች ስለ ቂርስ ምን እንደሚናገሩ ሕንጻን አገር።

መጽሐፍ ቅዱስ ስለ ዳርዮስ በሚናገረው ላይ በጣም ገልፅ ነው። ሚዳናዊው ንጉሥ ዳርዮስ በማለት ይጠራል። ንጉሥ ብልጣሶርን አሸንፎ የባቢሎንን መንግሥት ወስደዋል። ዳንኤል ደውቀው ነበር። ዳርዮስ ሥልጣን ሲይዝ ዕድሜው 62 ዓመት እንደነበር ዳንኤል ይናገራል።

ስለ ዳርዮስ ማንነት ሁለት ሐሳብ ማቅረብ ይቻላል። ምናልባት «ዳርዮስ» የዓለም ታሪክ ጋባሩ እያለ የሚጠራው ንጉሥ ሌላ ስሙ ሳይሆን አይቀርም። ጋባሩ በባቢሎንና በአካባቢው ባሉ አገሮች የነገሡ ንጉሥ ቢሆንም ጠቅላላ መንግሥቱን ይቆጣጠር ከነበረው ከንጉሥ ቂርስ በታች ነበር። እይታዳውያን ወደ ሀገራቸው እንዲመለሱ የረቀቀላቸው ቂርስ ነበር፤ ጋባሩ ወይም ዳግሞ መጽሐፍ ቅዱስ ዳርዮስ እያለ የሚጠራው ንጉሥ ገን ባቢሎንን ይገዛ ነበር። እንዲህም ከተባለ ዳንኤል 6:28 የሚናገረው በአንድ ወቅት ስለነበሩ ሁለት ገዢዎች ነው ማለት ነው።

ሁለተኛ፡- ምናልባትም ዳርዮስ የተባለው ረሱ ቂርስ ሳይሆን አይቀርም። ብዙ ጊዜ ንጉሥ ሲሾም የመጀመሪያ ስሙ ይለውጥ ነበር። (በሀገራችን በኢትዮጵያ እንኳ ንጉሦች ሲሾሙ የመጀመሪያ ስማቸው ይለውጥ እንደነበር የታወቀ ነው። ምናልባትም የፋርሱ ንጉሥ ቂርስ በባቢሎን መንግሥት በጀመረበት ጊዜ ዳርዮስ የሚል ስም ተሰጥቶት ይሆናል። ስለዚህም ዳንኤል 28፡- «ዳንኤል አገልግሎቱን የሰጠው ዳርዮስ ተብሎ በተጠራው በፋርሳዊው ቂርስ ዘመን ነበር» ተብሎ ሊነበብ ወይም ሊተረጎም ይቻላል። ምንም እንኳን ሙሉ በሙሉ እርግጠኛ ሆነን መናገር ባንችልም ለጊዜው ትክክለኛ መሰሉ የታየን ሐሳብ ይኸው ነው።

ዳርዮስ በባቢሎን ከነገሡ በኋላ አዲሱን መንግሥት እንደገና ማደረጃት ጀመረ። በዚያን ዘመን እንደዚህ ዓይነት ሰፊ ገዛት ያለው መንግሥት በዓለም ላይ ታይቶ አያውቅም። 120 ክፍለ ሀገሮች ነበሩት። በኋላ ዳግሞ ወደ 127 ክፍ ብሎአል። (አስቴር 1:1 ተመልከት)። (በዚህ መጽሐፍ መጨረሻ ላይ ያለውን የሚዳንና የፋርስ ካርታ ተመልከት።)

በ120 ገዛቶች 120 አስተዳዳሪዎች ነበሩ። እነርሱን በበላይነት የሚቆጣጠሩ ዳግሞ ሦስት ከፍተኛ ሹማምንት ነበሩ። እነዚህ በ120 ገዛት ላይ የተሾሙ የበላይ አስተዳዳሪዎች የንጉሡ ትእዛዝ በትክክል መፈጸሙንና

የመንግሥቱ ገብር መሰብሰቡን ይቆጣጠራል። እነዚህ ሰዎች የተመረጡት በታላቅነታቸውና በአስተዳደር ችሎታቸው ነበር። ዳርዮስ ዳንኤል በባቢሎን መንግሥት ስለሠራው ሥረ ሳይሰማ አልቀረም፤ ስለዚህም ከሦስቱ የበላይ አስተዳዳሪዎች አንዱ እንዲሆን ተመረጠ። ሕይወቱና አገልግሎቱ መልካም ሆኖ በመገኘቱ ዳርዮስ በሦስቱ የበላይ አስተዳዳሪዎች ላይ አለቃ እንኳ ሊያደርገው አስቦ ነበር።

ይህ በአለቆችና በመሳፍንቱ መካከል ቅንዓትን ረጠፈ። የዳንኤል ስም እንዲጉዳና ከፍተኛ ሥልጣኑን እንዲያጣ ለማድረግ ሞከሩ። ምናልባትም ዳንኤልን የጠሉት ጉቦ መቀበልን በመቃወሙ ሊሆን ይችላል። ይሁን እንጂ በገል ሕይወቱም ሆነ በአገልግሎቱ ምንም ነቀፋ ሊያገኙበት አልቻሉም።

ቀጥሎም መንፈሳዊ ሕይወቱን መመርመር ጀመሩ። በእግዚአብሔር ላይ የነበረውን ጽኑ እምነት አስተዋሉ። ስለዚህም አዲስ እቅድ ይዘው ወደ ንጉሡ ቀረቡ። ለሰላሣ ቀን ያህል በዚያ ገዛት ውስጥ ያለ ማንኛውም ሰው ሁሉ ከንጉሡ በቀር ሌላ እምነት እንዳያመልክ ሐሳብ አቀረቡ።

በጥንት ዘመን ነገሥታት አማልክትን ይወክላሉ ተብሎ ይገመት ነበር። ነገሥታት እንደ አማልክት ይመለከቱ ነበር። አስተዳዳሪዎቹ ይህን እቅድ ያወጡት በሁለት ምክንያት ነበር። በመጀመሪያ፡- የሀገሩ ሕዝብ በሙሉ ንጉሡን በማክበርና በማምለክ እንዲያሳይ ረገ፡- ሁለተኛ፡- ሰዎች በሙሉ ሲያከብሩትና ሲያመልኩት በማየት ንጉሡ እንዲታበይ ረገ፡- ይህንንም ያደረጉት ንጉሡ በትዕቢት ተነሣሥቶ አዲስ ሕግ እንዲያወጣና ዳንኤልን የሚያጠምዱበት ሰብብ ለማግኘት ነበር። ምንም እንኳን የሀገሩ ባለሥልጣናቱና መሳፍንቱ በዚህ ሐሳብ እንዳተሰማሙ ቢናገሩም ውሸታቸውን ነበር። ምክንያቱም ዳንኤልን አላማክሩትም ነበርና።

እቅዱ ንጉሡን ደስ አሰኘው፤ ስለዚህም በመላው መንግሥት ውስጥ አዋጅ አስነገረ። ለሰላሣ ቀን ያህል ከንጉሡ በቀር ማንኛውንም እምነት የሚያመልኩትን ወደ አንበሳ ጉዳጉዳ በመጣል እንዲቀጡ ተሰማማ። አንድ ጊዜ ሕግ ከወጣ ሕጉ ሊሻር አይቻልም። በሚዳንና ፋርስ ሕግ መሠረት፡- አንድ ሕግ ከወጣ ንጉሡ ረሱ እንኳ ለዚያ ሕግ መታዘዝ ነበረበት።

ዳንኤል ስለ አዲሱ ሕግ ሳይሰማ አልቀረም። ይሁን እንጂ በዳንኤል 3 ላይ ታሪካቸው እንዳተጠቀሰው ጎዳኞቹ ሁሉ እርሱም በእግዚአብሔር ላይ የነበረውን እምነት መደበቅ አልፈለገም። ዳንኤል የአስተዳዳሪዎቹን ሣረ ደውቃል፤ ስለዚህም ለመሞት እንኳ ተዘጋጅቶአል። በዳንኤል 3 ላይ የተጠቀሰው ፈተና ሦስቱ ወጣቶች እግዚአብሔር የከለከለውን ነገር እንዲያመልኩ ነበር። ለዳንኤል የቀረበለት ፈተና ገን በሕግ በተከለከለበት ጊዜ እንኳ እግዚአብሔርን ማምለኩ ነበር። በሁለቱም ምዕራፍ የተጠቀሰው ታሪክ ምንም እንኳ እውነተኛውን እምነት እንዳያመልኩ ነገሥታት

ቢከለክለቸው የእግዚአብሔር ልጆች ገን ለአምላካቸው መታዘዛቸውን ያመለክታሉ። እንደ ዘወትር ልማዱ ሁሉ ዳንኤል በኢየሩሳሌም ትይዩ የነበረውን መስኮት ከፈተ። ሲጸልዩ ፈታቸውን ወደ ኢየሩሳሌም ማድረግ የአይሁዳውያን ልማድ ነበር። ይህንንም የሚያደርጉት ሰለሞን በ2ኛ ዜና መዋዕል 6:34-39 በተናገረው መሠረት ለመሆኑ ጥርጥር የለንም። በቀን ሦስት ጊዜ የመጸለይ ልማድ በመዘ.55:16-17 ተጠቅሷል።

ዳንኤል እግዚአብሔርን ማምለኩን እንደማያቋርጥ አስተዳዳሪዎቹ እርግጠኞቹ ነበሩ። ዳንኤልን ሲጸልይ አገኙት፤ ሂደውም በንጉሡ ፊት ከሰሱት።

ከዚህ ቀደም ያስነገረውን አዋጅ በማስታወስ የሚደንና ፋርስ ሕግ በረሱ በንጉሡ እንኳ ሊሻር እንደማይችል አሳሰቡት። ጸሎቱን ለንጉሡ ስላላቀረበ ለንጉሡ ያለውን አክብሮት ባለመገለጹ ዳንኤልን ከሰሱት። የመንግሥቱን ሕግ በመተላለፉም አሳጡት።

ወዲያውኑ ዳርዮስ የአቅዳቸው ዓላማ ምን እንደነበረ አስተዋለ። ዳንኤል እንዳይገደል ለማድረግ ከጥዋት እስከ ማታ ድረስ የተለያዩ መከራ አደረገ። ይሁን እንጂ ምንም ለማድረግ አልቻለም። ወደ ምሽት ገደማ ከሳቹ ወደ ንጉሡ መጡ። ዳንኤልም በአንበሶቹ ጉዳጅ እንዲጣል ተፈረጸበት። ንጉሡ፡- «ዳንኤል ሆይ፥ ሁልጊዜ የምታመልከው አምላክህ ያድንህ» ከማለት በቀር ምንም ሊያደርግ አልቻለም። በአመዛኙ ንጉሡ ይህን የተናገረው እግዚአብሔር ሊያድነው እንደሚችል በማመን አልነበረም።

16ኛ ጥያቄ፡- ሀ/ ዳንኤል እምነቱን ከመጸበቅ ይልቅ በገልጽ መጸለይ የፈለገበት ምክንያት ምን ይመስልሃል?
ለ/ እኛስ የዳንኤልን ምሳሌነት እንዴት መከተል እንችላለን?

ሦስተኛ ቀን ከኖል ሁለት፡- ዳንኤል 6:17-28

ጥያቄዎች

- 17ኛ ጥያቄ፡- ዳንኤል ከአንበሳ ጉዳጅ ውስጥ መውጣት እንዳይችል ንጉሡና ባለሥልጣናቹ ምን አደረጉ?
- 18ኛ ጥያቄ፡- በዚያ ሌሊት ንጉሡ ስለነበረበት ሁኔታ ገለጽ።
- 19ኛ ጥያቄ፡- በሚቀጥለው ቀን ማለጻ ንጉሡ ምን አደረገ?
- 20ኛ ጥያቄ፡- ንጉሡ ዳንኤልን ምን ብሎ ጠየቀው?
- 21ኛ ጥያቄ፡- ዳንኤል ከአንበሶቹ አፍ ለመጻኑ የተሰጡ ሁለት ምክንያቶች ምንድናቸው? (ዳን.6:22-23)

- 22ኛ ጥያቄ፡- ዳንኤልን ለማጥፋት ተነሥተው የነበሩ ሰዎች ምን ሆኑ?
- 23ኛ ጥያቄ፡- ሀ/ በመንግሥቱ ላሉ ሰዎች ሁሉ ዳርዮስ የላከው አዋጅ ምን የሚል ነበር?
ለ/ ስለ እግዚአብሔርን የሰጠው ገለጻ ምንድነው?

የመጽሐፍ ቅዱስ ማብራሪያ /ኮሚኒታሪ/

የሚደንና ፋርስ ሕግ በረሱ በንጉሡ እንኳ ሊለወጥ የሚችል ባለመሆኑ ዳንኤል በአንበሶቹ ጉዳጅ ተጣለ። የአንበሶቹ ጉዳጅ እንዴት ዓይነት ሥፍራ እንደነበር እርግጠኞቹ ባንሆኑም፥ ምናልባት በመረት ውስጥ የነበረ ሰፊ ዋሻ ሳይሆን እያቀርም። ለአንበሶቹ ምግብ ለመስጠት እንዲያመቻቹ በዚህ ዋሻ ውስጥ ክፍት ሥፍራ ነበረበት። በሚደንና ፋርስ ዘመን ጥፋተኞችን በዚህ ሁኔታ መገደል የተለመደ ነበር።

ዳንኤል ወደ አንበሶቹ ጉዳጅ ከተጣለ በኋላ፥ የጉዳጁ ዳጅ በድንጋይ ታሸገ። በድንጋዩ ላይ ሰም ካፈሰሱበት በኋላ ንጉሡና ባለሥልጣናቹ ማስተማቸውን በሰሙ ላይ አተሙ። ይህም የተደረገው ንጉሡን ጨምሮ ማንም ሰው ዳንኤልን ከአንበሶቹ ጉዳጅ እንዳያወጣው ነበር።

ንጉሡ በዚያ ሌሊት እንቅልፍ አልወሰደውም። ዳንኤል የቀርብ አማካሪው ሳይሆን እያቀርም፤ ይሁን እንጂ ተታልሎ በአንበሶቹ ጉዳጅ እንዲጣል ፈርዶበታል። በዚያ ሌሊት ረቱን ለመብላትም ሆነ መዚቃ እየሰማ ለመዘናናት ፈቃደኛ አልነበረም። እንቅልፍም ረቀው። ምንም እንኳ እግዚአብሔር ሊያድነው እንደሚችል ተስፋ ቢኖረውም እምነቱ የተሟላ አልነበረም።

ጥዋት በማለጻ ዳርዮስ ወደ አንበሶቹ ጉዳጅ ሂደ። እግዚአብሔር ከአንበሶቹ አፍ አድናት እንደሆነም በከፍተኛ ጽምፁ ዳንኤልን ጠየቀው። ዳንኤልም እግዚአብሔር መልአኩን ልኮ የአንበሶቹን አፍ እንደዘጋና ሊጉደትም እንዳልቻሉ በረጋ መንፈስ መለሰለት። በንጉሡ ትእዛዝ ዳንኤል ከአንበሶቹ ጉዳጅ ሲወጣ አንዲትም ጭረት እንኳ አልተገኘበትም። አንበሶቹ ጨርሶ አልነኩትም።

ስለ ዳንኤል ከአንበሶቹ ጉዳጅ መዳን ሁለት ምክንያቶች ማቅረብ እንችላለን። በመጀመሪያ፡- እግዚአብሔር ያዳነው ምንም በጸል ስላልነበረበት እንደነበር ዳንኤል ይናገራል። በሁለተኛ ደረጃ፡- የዳነው በእግዚአብሔር በማመኑ ነው። እንዲያድነት በሰዎች ተስፋ ከማድረግ ይልቅ ዳንኤል በእግዚአብሔር እጅ ውስጥ ለመሆኑ እርግጠኛ ነበር። በሕይወትም ይሁን በሞት እግዚአብሔር እንደሚጠነቀቅለት ያወቃል።

ንጉሠ ዳርዮስ ዳንኤልን የከሰሱ ባለሥልጣናቸን ሁሉ ሰብስቦ ወደ አንበሳቹ ጉዳገድ እንዲጣሉ አዳረገ። እነርሱን ብቻ ሳይሆን ሚስቶቻቸውና ልጆቻቸው እንኳ አብረው እንዲጣሉ አዘዘ። ገና በአየር ላይ እንዳሉ አንበሳቹ ተቀበሉዋቸው፤ እጥንቶቻቸውን ሰባብረውም ገደሉዋቸው። ያለቁት 120ዎቹ መሬዎችና ቤተሰቦቻቸው በሙሉ ይሁኑ ወይም ዋና ዋናዎቹ መሬዎች ብቻ እርገጠኞች እይዳለንም። ሆኖም ሌሎቹ መሬዎች ለከብረቸውና ለሥልጣናቸው መስገብገብ እንደሚገባቸው ይህ መልካም ትምህርት ሊሰጥ እንደሚችል እርገጠኞች ነን።

24ኛ ጥያቄ፡- ሀ/ ዘዳገም 32:35ን አንብብ።

ለ/ ሄታ የሰጠው ተስፋ ምንድነው?

ሐ/ ይህ ቃል በሐይወትህ በእንዴት ዓይነት ሁኔታ ተፈጽሞአል?

በዘዳገም ውስጥ መበቀል እንዳለሉብን እግዚአብሔር ያስጠነቅቀናል። ለሐዘቡ ጥንቃቄ ማድረግና ክፉ አድረጊዎችን ወደያውኑ እንዲቀጣቸው እንመኛለን። ይሁን እንጂ ሁልጊዜ በዚህ ሁኔታ እይቀጣቸውም። የኋላ ኋላ በዚህ ዓለምም ሆነ በሚመጣው ዓለም መቆጣታቸው የማይቀር ነው። እግዚአብሔር ወዳጆቹን መታደግ ብቻ ሳይሆን እንደሚበቀልላቸውም የዳንኤል ታሪክ ይመሰክራል።

ዳንኤል 6 የሚፈጸመው ለዳንኤል እምላክ በቀረበ የምስጋና ዜማ ነው። በዳንኤል ምስክርነት ምክንያት ክርስቲያን ያልነበረው ንጉሥ እንኳ እግዚአብሔርን ሊያመሰግን ቻለ። ይህ መዘመር በምዕረፍ 4 ናቡከደነሰር ከዳረው መዘመር ጋር ይመሳሰላል።

25ኛ ጥያቄ፡- ዳንኤል 6:25-27 ከዳንኤል 4:1-3 አነፃፀር። የሚመሳሰሉት እንዴት ነው?

ናቡከደነሰርና ዳርዮስ አዋጁን ያወጁት በመላው ገዛታቸው ውስጥ ለሚኖረው ሕዝብ ነበር። ሁለቱም ስለታላላቅ ምልክቶችና ጽንቆች እንዲሁም ስላዳረገው ተአምረት እግዚአብሔርን አመሰገኑ። ናቡከደነሰር የእግዚአብሔርን ኃይል ያየው በገዛ ሐይወቱ ሲሆን፤ ዳርዮስ የእግዚአብሔርን ኃይል ያየው ደገም የተመረጡ ሕዝቡን ሲያድን ነበር። ሁለቱም ስለ ዘላለማዊነቱና ዘላለማዊ ስለሆነው መንግሥቱ እግዚአብሔርን አመሰገኑ። ምንም እንኳ የአሕዛብ መንግሥት ከባቢሎን ወደ ሜዶን ከዚያም ወደ ፋርስ ቢሸጋገርም የእግዚአብሔር መንግሥት ግን አይለወጥም። ገዛቱንም ሆነ መንግሥቱን ማንም ሊዳመስሰው አይችልም።

ዳንኤል 6 የእግዚአብሔር ልጆች መጠበቅ ስላለባቸው ጉዳይ ምሳሌ ሊሆን ይችላል። የእግዚአብሔር ልጆች በታማኝነታቸው ሲጸኑ በተለያዩ

ምክንያት ይሰደዳሉ። እግዚአብሔር ከስደት ሊያድናቸው ይችላል፤ የእግዚአብሔር ልጆች በስደቱና በመከረው ውስጥ ጸንተው መቆማቸው ግን ዋነኛ ጉዳይ ነው። ይህ ምዕረፍ ሰዎች የሚያዝዙን ትእዛዝ ከእግዚአብሔር ትእዛዝ ጋር የሚቃረን ሆኖ ከተገኘ ለእግዚአብሔር ሕግ መታዘዝ እንዳለብን ያመለክታል። ታማኝነታችን መጀመሪያ ለእግዚአብሔር፤ ቀጥሎም ለነገሥታት መሆን አለበት።

አረተኛ ቀን፡- የዚህ ሳምንት ትምህርት ክለሳ

ሳምንታዊ ስብሰባ

1. የሳምንቱ እምልኮ ጊዜ
2. ጸሎት
3. የትምህርቱ ክለሳ
4. የውይይት ጊዜ

ሀ. 1/ ዳንኤል የተቋቋመውን ፈተና ገለጸ።

2/ በዳንኤል 3 ላይ ከተጠቀሰው ፈተና የሚለየው እንዴት ነው?

3/ ዛሬ በሰዎች ላይ የሚደርስ ከዚህ ጋር የሚመሳሰል ፈተና ምሳሌ ስጥ።

ለ. በመጀመሪያ ቀን ትምህርታችን ከስደት ዘመን ይልቅ በብልጽገናና በሰላም ጊዜ ለእግዚአብሔር ታማኝ መሆን አዳጋቸ መሆኑንም መገለጻችን ይታወሳል።

1/ ከዚህ አባባል ጋር ትስማማለህን?

2/ ከሆነ፤ በብልጽገና ዘመን ለእግዚአብሔር ታማኝ መሆን አስቸጋሪ የሚሆነው ለምን ይመስልሃል?

3/ ሀብታም በመሆናቸው ወይም ሥልጣን በማግኘታቸው ከሄታ የኩበለሉ ክርስቲያኖችን ምሳሌ አቅርብ።

4/ ለምን ይመስልሃል የኩበለሉት?

5/ ብልጽገናን ወይም ሥልጣንን ስናገኝ ከሄታ እንዳንኩበለል ምን ማድረግ አለብን?

ሐ. 1/ ከዳንኤል 1-6 ያገኘውን ዋና ዋና ትምህርት ከልስ። በእያንዳንዱ ምዕረፍ ያለው ዋና ዋና ትምህርት ምን ይመስልሃል?

2/ በእያንዳንዱ ምዕረፍ የተሰጠው ትምህርት ሊተያድው ያን ክርስቲያኖችን እንዴት ሊያድናቸው እንደሚችል ገለጽ።

5. ጸሎት።

የመጀመሪያ ቀን

አውረደቱ እስከተገደለ አካልዋም እስኪጠፋ ድረስ፥ በእሳትም ለመቃጠል እስከተሰጥ ድረስ እየሁ። ... በሌሊት ረዕይ እየሁ፤ እነሆም፥ የሰው ልጅ የሚመስል ከሰማይ ጸመናት ጋር መጣ በዘመናት ወደ ሸመገለውም ዳረሰ፤ ወደፊትም አቀረቡት። ወገኖቹና አሐዛብ፥ በልዩ ልዩ ቋንቋም የሚናገሩ ሁሉ ይገዙለት ዘንድ ገዛትና ክብር መንገዳቸውም ተሰጠው፤ ገዛቱም የማያልፍ የዘላለም ገዛት ነው፤ መንገዳቸውም የማይጠፋ ነው። (ዳንኤል 7:11፤ 13-14)።

ታሪኩን በተለያየ መንገድ ልንመለከተው እንችላለን። ከእነዚህም ሦስቱ የሚከተሉት ናቸው፡

የመጀመሪያው፡- ሶሻሊስታዊ አመለካከት ነው። ሶሻሊስቶች ታሪክ በባለጸገቱና በጽሁፍ መካከል የሚደረግ ግጭት ወይም ተገልጿል ነው ይላሉ። እንደ እነርሱ አመለካከት ከሆነ ታሪክ በጨቋኝና በተጨቋኝ መጽብ መካከል የሚደረግ ተገልጿል ነው።

ሁለተኛው፡- የካፒታሊስት አመለካከት ነው። ይህ አመለካከት ታሪክ ለተለያዩ ጥቅም በመንገዳቸው መካከል የሚደረግ ተገልጿል ነው ይላል። ታሪኩ ከገብርና ተነሥተው ለእጽገትና ለኢንዱስትሪ ውጤት የሚደረግ ሂደት ነው። የሰው ልጅ የተሻለ ለማግኘትና ለመበልጸግ የሚደግፈው መከራ ነው።

ሦስተኛው፡- ክርስቲያናዊ አመለካከት ነው። ክርስቲያኖች ታሪክ በሰው ክፋትና በፍቅር፥ ቅዱስና ጸጽቅ በሆነው አምላክ መካከል የሚደረግ ግጭት ነው የሚል አቋም አላቸው። ይህ ክፋት የጀመረው በአዳምና ሔዋን ዘመን በኤድን ገነት ውስጥ ነበር፤ ታሪክ የጀመረው ከዚህ ሥፍራ በሆነም ክፋት እስከሚወገድበት እስከመጨረሻው ቀን ድረስ ይቀጥላል ይላሉ። ውጊያው የጨለማ ንጉሥ በሆነው ሰይጣንና የብርሃን ንጉሥ በሆነው በኢየሱስ ክርስቶስ መካከል ነው። እነዚህ ሁለቱ ዋና መንገዳቸው ሲሆኑ፥ የሰው ልጅ ጸግሞ የጦርነቱ ሜዳ ነው። ሰይጣን ሰዎችን ሊቆጣጠርና ለክፉ ዓላማው ሊጠቀምባቸው ይፈልጋል። እግዚአብሔር ግን ሰዎችን ከጋጢኦችና ከሰይጣን ገዛት አውጥቶ ወደ ራሱ የብርሃን መንገዳቸው ሊያገባቸው ይፈልጋል። ኢየሱስ ክርስቶስ በመስቀል ላይ እንዲሞት እግዚአብሔር የላከው ለዚህ ነበር። ከሰይጣን ጋር ተዋግቶ ጽል ነዛ፤

ኃይሉን ሁሉ ነጠቀው፤ በመጨረሻም ፍጹም ያጠፋዋል። እስከዚያ ድረስ ግን ውጊያው ይቀጥላል።

ትንቢተ ዳንኤል በተለይም 10:10-11:1 ይህንን ውጊያ በሥዕላዊ ሁኔታ ይገልጻል። በምዕራፍ 7 ላይ እግዚአብሔር የዓለምን መንገዳቸውና የእርሱን ዘላለማዊ መንገዳቸው በማነፃፀር ሲያቀርብ እንመለከታለን።

በመጀመሪያ፡- የሰዎች መንገዳቸውን ክፋት እናያለን። በዳንኤል 7 አረት የዓለም መንገዳቸውን ምስል እናያለን። አረቱም በአረዊት ተመስለዋል፤ አረዊት ጸግሞ ዋናው ምኞታቸው ማጥፋት ነው። በየጊዜው ከመሻሻልና ከመሰልጠን ይልቅ እነዚህ መንገዳቸው እየባሰባቸው ይሄዳሉ፤ በመጨረሻም የሚነሳው መንገዳቸው ክፋት ጸግሞ በቃል ሊገለጽ ከሚችለው በላይ ይሆናል።

ሁለተኛ፡- እነዚህ መንገዳቸው ጊዜያዊ ናቸው። አረዊቶቹ አስፈሪና ብርቱ ብዙ ነገርን ማድረግ የሚችሉ መስለው ቢታዩም በመጨረሻው ግን ለክፋታቸው መታሰቢያ ሊገኝላቸው በማይችሉ ሁኔታ ይደመሰሳሉ፤ (ዳንኤል 7:11)።

ሦስተኛ፡- አንድ ዘላለማዊ መንገዳቸው ብቻ መኖሩን ያሳያል። ያም መንገዳቸው የእግዚአብሔር መንገዳቸው ነው። እርሱ በሰማይ ዙፋኑ ላይ ነው። የሰው መንገዳቸው ብርቱ መስሎ ቢታይም የሚያሸንፈው የእርሱ ፈቃድ ነው። መንገዳቸውን «ለሰው ልጅ» ማለትም ለኢየሱስ ክርስቶስ ይሰጠዋል። ኢየሱስ ክርስቶስ በእስካብርስ በመንገዳቸው ላይ ለመገዛት ሥልጣን አለው። ዘላለማዊ መንገዳቸው አይጠፋም። የእግዚአብሔር ልጆች ስለሆንን፥ የዚያ መንገዳቸው ወረሾች ነን፤ (ዳን.7:27)።

ክርስቲያን ወንድሞቼና እህቶቼ የምንኖረው በአውራጃዎቹ ዘመን ነው። የሰው መንገዳቸው የመገዛት ሥልጣኑን የጨበጠ መስሎ ይታያል። ይሁን እንጂ፥ አንድ ቀን ጽድቅና ሰላም በሞላበት መንገዳቸው ከኢየሱስ ክርስቶስ ጋር እንነገሳለን። ጌታችን አዳኞችን ከእኛ ጋር ይነገሳል። ዓይኖቻችን በዚያ መንገዳቸው ላይ እንጂ በዚህ ዓለም ባለው አረዊት መንገዳቸው ላይ አይሁኑ።

1ኛ ጥያቄ፡- ሀ/ የዓለም መንገዳቸው ከእግዚአብሔር መንገዳቸው ጋር ሲነፃፀር ያለውን ኃይልና የጊዜ ርዝመት ገለጽ።

ለ/ የሚለያዩት እንዴት ነው?

ሐ/ በዚህ ትምህርት እንዴት ልንጽናና እንችላለን?

2ኛ ጥያቄ፡- ሀ/ ዳንኤል 7:1-14 እንብብ።

ለ/ ስለ አረቱ አረዊት ገለጽ።

ሐ/ «በዘመናት ስለ ሸመገለው» ገለጽ።

መ/ በመጨረሻ ስለሚቋቋመው መንገዳቸው ገለጽ።

ሠ/ የመጨረሻው መንገዳቸው ለማን ይሰጣል?

ጥያቄዎች

- 3ኛ ጥያቄ፡- ሀ/ በዚህ ምዕረፍ የተጠቀሰው ታሪክ ማን በሚገዛበት ዘመን ነው የተረጸመው? በሰንተኛው ዓመት?
ለ/ በዚህ ምዕረፍ የተጠቀሰው ታሪክ የተረጸመው በምዕረፍ 4፥ 5፥ እና 6 የተጠቀሰው ታሪክ ከመረጸው በፊት ነው ወይስ በኋላ?

4ኛ ጥያቄ፡- አረቱ አረዊት የተነሡት ከየት ነው?

5ኛ ጥያቄ፡- ስለመጀመሪያው አውራ ገለጽ፡፡

6ኛ ጥያቄ፡- ስለሁለተኛው አውራ ገለጽ፡፡

7ኛ ጥያቄ፡- ስለ ሦስተኛው አውራ ገለጽ፡፡

8ኛ ጥያቄ፡- ሀ/ ዳንኤል 2:24-25 አንብብ፡፡

ለ/ በዚህ ምዕረፍ የተጠቀሰው አረቅ መንግሥት እነማን ናቸው?

የመጽሐፍ ቅዱስ ማብረሪያ /ኮሚገታሪ/

የትንቢተ ዳንኤል መሪ ሐሳብ የእግዚአብሔር ከሁሉም በላይ መሆኑን ተመልክተናል፡፡ ይህንንም በገለሰቦቹና በአረማውያን ነገሥታት ሕይወት እንኳ የሚሠራውን በማየት አረጋግጠናል፡፡

ትንቢተ ዳንኤል በሁለት ዋና ዋና ክፍሎች ይከፈላል፡፡ የመጀመሪያው ክፍል ማለትም ከ1-6 ያለው የእግዚአብሔርን ከሁሉ በላይነትን የሚያሳዩ የተለያዩ ታሪኮች ይዞአል፡፡ ሁለተኛው ክፍል ማለትም ከ7-12 ያለው ጸጉረ እግዚአብሔር ከሁሉ በላይ መሆኑንና እግዚአብሔር የወደፊት ሁኔታዎችን ማወቅ ብቻ ሳይሆን እንደሚቆጣጠረው የሚያመለክቱ የተለያዩ ረዕዮችን ይዞአል፡፡ እነዚህ ረዕዮች ከዳንኤል ዘመን አንሥቶ እስከፍጻሜ ዘመን ድረስ የሚሆኑትን ሁኔታዎች በገልጽ ያመለክታሉ፡፡

በብዙ መንገድ ዳንኤል 7 በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ ካሉት ትንቢቶች ሁሉ በጣም አስፈላጊና ጠቃሚ ትንቢት ነው ማለት ይቻላል፡፡ ይህም ከማንኛውም የመጽሐፍ ቅዱስ ትንቢት ይልቅ ዳንኤል ከነበረበት ዘመን አንሥቶ ጌታ ኢየሱስ ክርስቶስ ወደ ምጽር መጥቶ እስከሚገዛበት ዘመን ድረስ የሚሆኑትን ሁኔታዎች ቅጽም ተከተል በጣም ገልጽ በሆነ መንገድ በማሳየት ነው፡፡ ታሪኩ የተጻፈው በ533 ዓመት ከክርስቶስ ልደት በፊት ሲሆን ኢየሱስ ክርስቶስ ወደ ምጽር መጥቶ እስከሚገዛበት ድረስ በዓለም ላይ

ስለሚነሡት ዋና ዋና መንገሥታት ያመለክታል፡፡ ከዚያ በኋላ የእግዚአብሔር ዘላለማዊ መንግሥት እንደሚመሠረት ይናገራል፡፡ የዚህ ትምህርት ዋነኛ መልእክት እግዚአብሔር በሰማይ ብቻ ሳይሆን በምጽርም እንደሚገዛ ማመልከት ነው፡፡ የሰዎች መንግሥታት እግዚአብሔርንና ሕዝቡን ይቃወሙ ይሆናል፤ የሚያሸንፉ መስለውም ይታዩ ይሆናል፤ ግን ምን ጊዜም ቢሆን በእግዚአብሔር ቁጥጥር ሥር ናቸው፡፡ መንግሥታት ታላቅ ስጸት በሚያስነሡበት ጊዜ እንኳ እግዚአብሔር በቁጥጥር ላይ ነው፡፡ በቶገር ጊዜ ጠንካራና ታማኝ ሆነው የሚቆሙ ከእግዚአብሔር ጋር ያሸንፋሉ፤ ከእርሱም ጋር በዘላለማዊ መንግሥት ይገዛሉ፡፡

ከመጽሐፉ አጋማሽ የመጨረሻው ክፍል ጀምሮ አተረጎሙ በጣም አስቸጋሪና ውስብስብ እየሆነ መጥቶአል፡፡ ይህም የሆነው ስለ ወደፊቱ ሁኔታ ለዳንኤል ለመገለጽ እግዚአብሔር በሕልምና በረዕይ በመጠቀሙ ነው፡፡ ከረዕይቹ ውስጥ ብዙው ክፍል እንደ ነብር፥ እንበሳ፥ ጽብ ወዘተ ያሉትን እንስሳት እንደ ምልክት ይጠቀምባቸዋል፡፡ እንደእነዚህ ዓይነቶች ረዕዮችንና መገለጦችን ስንመለከት ፀሐፊው ያየው ነገር በተጨማሪም በምሳሌያዊ አነጋገር የሚታዩ ረዕዮች በመጀመሪያ ልባችንን ሊነኩ ይገባል፡፡ በገልጽ አእምሮአችን ውስጥ መቅረፅ ይገባናል፡፡ ከዚያን በኋላ ነው ትርጓሜ ልንሰጥ የምንችለው፡፡ ረዕዮች የተለያዩ ስለሆኑ እንዳንጽ ጊዜ የምንሰጠው ትርጓሜ ትክክል ሳይሆን ይችላል፡፡ ለዚህም ነው የመጽሐፍ ቅዱስ አዋቂዎች ብዙ የተለያዩ ትርጓሜ ለእነዚህ ረዕዮች ያላቸው፡፡

በዳንኤል 7 ውስጥ የተከናወነት ነገሮች በሙሉ የተረጸመት የባቢሎን ንጉሥ ብልጣሶር በነገሠ በመጀመሪያው ዓመት ላይ ነው፡፡ ናቢኢደስ እውነተኛ ንጉሥ እንደነበርና ልጁ ብልጣሶር ግን በእርሱ ምትክ ይገዛ እንደነበር ከትምህርት ዘጠኝ ተረጻለህ፡፡ ይህም የሆነው በ553 ዓመት ከክርስቶስ ልደት በፊት እካባቢ ሲሆን፥ ታሪኩ የተረጸመውም በምዕረፍ 4 እና 5 መካከል ነው፡፡ በዚያን ጊዜም ቢሆን የባቢሎን መንግሥት ጠንካራ ነበር፡፡ በብዙ ሁኔታ ይህ ረዕይ በዳንኤል 2 ከተሰጠው ሕልም ጋር ይመሳሰላል፡፡ በምዕረፍ 2 ላይ በምጽር ላይ ስለሚነሡት አረቅ መንግሥታት እግዚአብሔር ለናቡከደነጾር እንደገለጸለት ተመልክተናል፡፡ በሰው ዓይን እነዚህ መንግሥታት ጠንካራና ባለገርማ መስለው ይታያሉ፡፡ እንደገና እግዚአብሔር ለዳንኤል ስለ እነዚህ መንግሥታት ሰፋ ያለ ገለጽ ሰጠው፡፡ እነዚህ መንግሥታት በእግዚአብሔር ዓይን ሲታዩ አረዊት ናቸው፡፡

ስለ ወደፊቱ ሁኔታ እግዚአብሔር ረዕይ ሲሰጠው ዳንኤል በአልጋው ላይ ተጋደሞ ነበር፡፡ ወዲያውኑ ተነሥቶ ረዕዩን መጻፍ ጀመረ፡፡ ረዕዩን በስምንት ምስሎች ልንከፍለው እንችላለን፡፡

የመጀመሪያው ምስል፡- ባሕር፡- ዳንኤል ታላቅ ባሕር አየ፡፡ ከምሥረቅ፥ ከምዕረብ፥ ከሰሜንና ከደቡብ ጋይለኛ ነፋስ ተነሥቶ ባሕሩን

አናወጠው። ተረ በተረ አረት የተለያዩ አረዊት ከባሕር ወደ ምድር ወጡ።

እነዚህ ነፋሳት የአረቱን መንገዶች ገንዘብ ለመጀመር እንዲገቡ ለመግደብ የሚጠቀሙትን የሰማይ መላእክትን ያመለክታሉ። (ይህንን የሚመስል ረዕይ በዘካርያስ 6:1-8 ተመልከት።) ባሕር በጣም የተለመደ የአሕዛብ መንገዶችን ምሳሌ ነው። የባሕሩ መናወጥ በእነዚህ አሕዛብ መንገዶች መካከል የሚደረገውን ውጊያና ብጥብጥ ያመለክታል።

9ኛ ጥያቄ፡- ሀ/ ረዕይ 13:1ን አንብብ። ይህ ረዕይ ከዳንኤል 7 ጋር የሚመሳሰለው እንዴት ነው?

ሁለተኛው ምስል፡- የንስር ክንፎች የነበሩት አንበሳ፥ ዳንኤል ያየው የመጀመሪያው አውራ ታላላቅ ክንፎች የነበሩት አንበሳ ነበር። በዳንገት ክንፎቹ ተነቃቀሉ፤ በእግሩ ቆመ። የሰው ልብም ተሰጠው።

አንበሳ የአረዊት ንጉሥ በመባል ሲታወቅ፥ ንስር ደግሞ የአዕዋፋት ንጉሥ ነው። የሁለቱ መጣመር የመንገዶቹን ብርታት ያሳያል። ዛሬም ቢሆን በባቢሎን ዳጆች ላይ ክንፍ ያለው የአንበሳ ምስል እንደተቀረፀ እናያለን። በዳንኤል 2 በተጠቀሰው ምስል ላይ የወርቁ ረስ የባቢሎን መንገዶች እንዳሳጠር ሁለቱ አንበሳም የባቢሎንን መንገዶች ያመለክታል።

የክንፎቹ መነቃቀልና የሰው ልብ ለአንበሳው መሰጠቱ በዳንኤል 4 የተጠቀሰውን የናቡከደነፆርን ከክብሩ መዋረድ የሚያሳይ እንደሆነ ብዙ የመጽሐፍ ቅዱስ ምሁራን ይናገራሉ። እንዲያውም ልቡን ስለላወጠለት እንደ አውራ ጨካኝ ሳይሆን በሥልጣኑ ሥር ላለት ሰዎች መረረት ጀምሮአል።

በምስሉ ላይ ያየነው ወርቅ ከብር እንደሚበልጥ ሁለቱ በዚህ ምዕረፍ የምናየው አንበሳ ከድብ ወይም ከነብር ይበልጣል።

ሦስተኛው ምስል፡- በአንድ ጉኑ የቆመና በአፋ መካከል ሦስት የጉዳን አጥንቶችን የያዘ ድብ ነው። ለዚህ ድብ የሚቸለውን ያህል እንዲበላ ትእዛዝ ተሰጠው።

10ኛ ጥያቄ፡- ድብ የሚለውን ቃል በመጽሐፍ ቅዱስ መዝገበ ቃላት ውስጥ ተመልከት።

በዳለሰጢና ውስጥ ድብ ከአንበሳ ቀጥሎ በጣም የሚረረ አውራ ነው። በብርታቱና በአስረላጊነቱ የታወቀ ነው። ድብ 250 ኪሎ ያህል ሊመዝን ይችላል። ብዙ ጊዜ የሚመገቡት አትክልት ሲሆን እንዳንድ ጊዜ ግን ሥጋ ይመገባሉ።

ይህ ድብ የተባበረውን የሚደንና ፋርስ መንገዶችን ያመለክታል። ሚደንና ፋርስ ከባቢሎን ቀጥሎ ሁለተኛው የዓለም መንገዶች ነበር። እንዳንድ ሰዎች ይህ ድብ በአንድ ጉኑ ቆሞ የታየው ሌላውን መንገዶች ለመውረር ለጥቂቱ መዘጋጃቱን ያመለክታል ይላሉ። ይሁን እንጂ ት እንደኛው ጉን ከሌላው ከፍ ብሎ መታየቱ በተባበረው መንገዶች ውስጥ የፋርስ መንገዶች ከሚደን መንገዶች ይልቅ ጠንካራ እንዳሳጠር ለማመልከት ነው። በድቡ እኛ ውስጥ የነበረው ሦስት የጉዳን አጥንት ገዛታቸውን ለማስፋፋት ሚደንና ፋርስ ያደረጉትን ሦስት ዋና ዋና ጦርነት ያመለክታል። የትኛው መንገዶች እንደሚነሳ፥ የትኛው መንገዶች እንደሚወድቁ የሚወሰነው በእግዚአብሔር በመሆኑ ድል እንዲያደርጉ የሚረዳቸው ረሱ እግዚአብሔር ነበር።

አረተኛው ምስል፡- አረት ክንፎችና አረት ራሶች የነበሩት ነበር ነው። ለዚህም ነብር ሥልጣን ተሰጠው።

ነብር ምንም እንኳ እንደ አንበሳ አስረሪ ገርማ ባይኖረውም በጣም ረጣን ነው። አረቱ ክንፎቹም ፍጥነቱን የሚያመለክቱ ናቸው። ይህ ነብር በ330 ዓመት ከክርስቶስ ልደት በፊት የተነሣውን የገሪክ መንገዶች ያመለክታል። ይህ በታላቁ እስክንድር የሚመረው መንገዶች በአጭር ጊዜ ውስጥ ከገሪክ እስከ ሕንድ ከዚያም አልፎ እስከ ሰሜን አፍሪካ ድረስ ገዛቱን አሰፋ። አረቱ ክንፎቹና አረቱ ራሶች መንገዶችን በአረት መከፋፈሉን ያመለክታሉ። በትንቢቱ መሠረት ከታላቁ እስክንድር ዋት በኋላ ገዛቱን አረቱ ጄኔራሎች ተከፋፈሉት።

የታላቁ እስክንድር ኃይል ከራሱ የተገኘ አልነበረም። ገዛቱን የሰጠው እግዚአብሔር ረሱ ነው።

11ኛ ጥያቄ፡- የሰዎችን መንገዶች እግዚአብሔር በአረዊት የመሰላቸው ለምን ይመስላል?

12ኛ ጥያቄ፡- ሀ/ ለሦስቱ መንገዶች ሥልጣን የሰጣቸው ማን ነው?
ለ/ ይህ በአሁኑ ጊዜ ስላለው የዓለም መንገዶች ምን ያስተምረናል?

ሦስተኛ ቀን ክፍል ሁለት፡- ዳንኤል 7:7-10

ጥያቄዎች

13ኛ ጥያቄ፡- ሀ/ ስለ አረተኛው አውራ ገለጽ።
ለ/ ከዚህ ቀዳም ከምታውቀው አውራ ጋር ይመሳሰላል?

- 14ኛ ጥያቄ፡- ቀንዶቹ ምን ሆኑ?
 15ኛ ጥያቄ፡- ስለ ታናሹ ቀንዶ ገለጽ።
 16ኛ ጥያቄ፡- ሀ/ «በዘመናት ስለ ሸመገለው» ገለጽ።
 ለ/ ማን ይመስልሃል?
 17ኛ ጥያቄ፡- በዙፋኑ እካባቢ እነማን ነበሩ?
 18ኛ ጥያቄ፡- ፍርድ ከመደረጉ በፊት የተገለጡት ምንድናቸው?

የመጽሐፍ ቅዱስ ማብራሪያ /ኮሚፕታሪ/

ተናገሩና ዳንኤል በረዕይ ስለያቸው እፈት ምስሎች ተመልክተዋል። የመጀመሪያው ምስል፡- የባሕር ነበር። ሁለተኛው ምስል፡- የባቢሎንን መንግሥት የሚወክለው አንበሳ ነው። ሦስተኛው፡- የሚደንና ፋርስ መንግሥትን የሚወክለው ጽብ ነው። አረተኛው ጸገም፡- የገሪክን መንግሥት የሚወክለው የነብር ምስል ነው።

ዛሬ ሁለት ተጨማሪ ምስሎችን እንመለከታለን። ዳንኤል ደኖውን እምስተኛ አውራ ምንነት ለመገለጽ ያዳገታል። እስከ አሁን ድረስ በዚህ ምድር ላይ ካሉት እፈቂት አንዱንም ባይመስልም በጣም የሚያስፈረ ነበር። ታላቅ ኃይል ነበረው። የሚያደቅበትና የሚውጥበት ታላላቅ የብረት ጥርሶች ነበሩት። ለመዋጥ የማይፈልገውን ጸገም በታላላቅ እገሮቹ ይረጋግጣቸው ነበር። በረሱ ላይ አሥር ቀንዶች ነበሩት። ዳንኤል በእነዚህ ቀንዶች ምንነት በመገረም ላይ እያለ፣ በጽንገት ከአሥሩ ቀንዶች መካከል አንዱ ታናሽ ቀንድ ወጣ። ቀንዱ እዳገ፣ ከአሥሩ ቀንዶች መካከል ሦስቱ ተነቅለው ወደቁ። ይህ ቀንድ ከሌሎች አሥር ቀንዶች የተለየ ነበር፤ እንደ ሰው ዓይኖች የመሰሰሉ ዓይኖችና በትዕቢትም የሚናገር እፍ ነበረው።

ይህ አረተኛ አውራ የሮምን መንግሥት ያመለክታል። የሮም መንግሥት ጥንት ከነበሩት መንግሥታት ሁሉ ታላቅና ኃይለኛ ነበር። አዳዲስ እገሮችን ሁሉ አሸንፎ በቃኝ የማይል ነበር። ጽል ያደረጋቸውን እገሮች በጭካኔ ይዘቸው ነበር። ስለዚህ አረተኛው አውራ በምዕረፋ መጨረሻ ላይ በጽጋሚ በመጠቀሱ በሚቀጥለው ሳምንት እናጠናቃለን።

ስድስተኛ ምስል፡- በሰማይ የተዘረጋውን ዙፋን ያሳያል። እዚህ ላይ ዳንኤል «በዘመናት የሸመገለው» በመባል የሚጠራውን እግዚአብሔር እብን ያመለክታል። ልብሱም ፀጉሩም በጣም ነጭ ነበር። ከነበሩት ብዙ ዙፋኖች በአንደኛው ተቀምጦአል። በመንኲረኩር ላይ ከተቀመጠው ዙፋኑ የእሳት ነበልባል ይወጣል። የእሳት ፈሳሽም ያለማቋረጥ ይመነጫል። በዙፋኑም ዙፊያ በሚለዋን የሚቆጠሩ ፍጥረታት ቆመዋል። የተሰበሰቡት በእስከብ ለመፍረድ በመሆኑ መጻሕፍት ተገለጡ።

ባለፉት አምስት ምስሎች የዳንኤል እስተሳሰብ ያተኩረው በምድር በሚደረጉ ነገሮች ላይ ነበር። በጽንገት ገን በሰማይ የሚደረገውን የሚያሳይ ረዕይ ተሰጠው። ይህ ረዕይ ከምድር መንግሥታት እንሥቶ እስከ ዘመናት ፍጻሜ ያለውን ያመለክታል። በእስከብ ላይ ፍርድና ቅጣት በሚመጣበት ጊዜ ስለሚሆነው ሁኔታ ያሳያል።

ዳንኤል እግዚአብሔር እብን፡- «በዘመናት የሸመገለው» በማለት ይጠራል። በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ እግዚአብሔር በዚህ ስም የተጠራው በዚህ ሥፍራ ብቻ ነው። ይህንን ቃል የተጠቀመበት፡- ምንም እንኳ መንግሥታት ቢነሡና ቢወድቁም እግዚአብሔር ገን ከዘላለም እስከ ዘላለም እንዳሚኖር ለማሳየት ነው። ከትውልድ እስከ ትውልድ የማይለወጥ እርሱ ብቻ ነው።

- 19ኛ ጥያቄ፡- ሀ/ የዮሐንስ ረዕይ ምዕረፍ 4ን እንብብ። የሐንስ እግዚአብሔርን በእንዴት ዓይነት ሁኔታ በዙፋኑ ላይ ሆኖ እንዳየው ገለጽ።
 ለ/ ዳንኤል ስለ እግዚአብሔር ካየው ረዕይ ጋር እንዴት እንዳሚመሳሰል ገለጽ።

ምንም እንኳ ብዙ ዙፋኖች ቢኖሩም፣ እግዚአብሔር እብ ገን በእንዴ ዙፋኑ ላይ ብቻ ተቀምጦአል። የተቀሩት ዙፋኖች የእነማን እንደሆኑ እርግጠኛ አይደለንም። እንዳንዱ ሰዎች የተቀሩት ዙፋኖች የሥላሴ እንደሆኑ ይናገራሉ። ስለ እግዚአብሔር እብ ሁለት ነገሮች ብቻ ተገልጾአል። በመጀመሪያ፡- ልብሶቹ ነጭ ነበሩ። ይህም ንጽሕናንና ቅድስናን ለማሳየት የተለመደ አገላለጽ ነው። (ረዕይ 3:5፣ 4:4፣ 7:9፤ 19:14።)

ሁለተኛ ጸጉሩ በጣም ነጭ ነበር። ይህ ንጽሕናንና ቅድስናን የሚያሳይ ሳይሆን ዘላለማዊነቱን የሚያሳይ ነው። እግዚአብሔር ነበረ፣ አሁንም አለ፣ ወደፊትም ይኖራል። ጁሚ ወይም ፍጻሜ ሳይኖረው ከዘላለም እስከ ዘላለም ይኖራል።

- 20ኛ ጥያቄ፡- ረዕይ 1:13-14 ተመልከት።
 ሀ/ ስለማን የተሰጠ ገለጽ ነው?
 ለ/ ይህ ዳንኤል ካየው ረዕይ ጋር እንዴት ይመሳሰላል?

ከዚያ በኋላ ዳንኤል እግዚአብሔር ተቀምጦበት ስለነበረው ዙፋን ይገልጻል። ዙፋኑ ከእንጨት ወይም ከወርቅ የተሠራ ሳይሆን ከእሳት የተሠራ ነበር። ዙፋኑ እንደጸግንኛውም ዙፋን የተቀመጠው እግር ላይ ሳይሆን በመንኲረኩር ላይ ነበር። (ሕዝ.1:13-28)

ከዙፋኑ ይወጣ የነበረውና በዙፋኑ ዙፊያ የነበረው እሳት

የእግዚአብሔርን ክብርና ፍርድ ያመለክታል። መንኲረኩሮቹ የሚያመለክቱት እግዚአብሔር በእንደ ሥፍራ የተወሰነ ሳይሆን በሁሉም ሥፍራ የሚገኝ መሆኑን ነው።

እግዚአብሔር ብቻውን አልነበረም። ፈቃዱን የሚፈጽመው በዙሪያው በሚለዋን የሚቆጠሩ ፍጥረታት ነበሩ። እነዚህ ፍጥረታት መላእክት ይሁኑ ከሙታን የተነሡ ቅዱሳን ወይም ሁለቱም እርግጠኞች አይደሉም። የሰብሰባው ዓላማ በአሕዛብና በመንግሥታቸው ለመፍረድ ነው። ፍርዱ የሚደረገው ያለምንም ማስረጃ እንዳልሆነ ለማሳየት መጻሕፍት ተገለጡ። የአሕዛብ ክፉ ሥረዎች ሁሉ በእነዚህ መጻሕፍት ተጽፎአል። ከእግዚአብሔር ቃል እንዳምንረዳው እንደ ቀን እንዳሚፈረድባቸው ለሕዝቡ ጸጋገጥ ገልጻቸዋል። ሥረዎቻቸው ሁሉ በመጻሕፍት ተጽፈዋል፤ የሚፈረድባቸውም በእነዚህ መጻሕፍት በተጻፈው መሠረት ነው። ክፉም ሆነ በጉ ምግባረቶች በእነዚህ መጻሕፍት ይጻፋል፤ (ኢሳ. 65:6)።

21ኛ ጥያቄ፡- የሚከተሉትን ጥቅሶች ተመልከት። ሚሊ. 3:16፤ ረዕይ 20:12 እና ማቴ. 25:31-46። እግዚአብሔር የሚፈርደው በምን መሠረት ነው?
እንደ ቀን በእግዚአብሔር ፊት እንዳምንቆምና እንደ ሥረቱን እንዳሚፈረድብን ብዙዎቻችን እንዘነጋለን። ክርስቲያን ባልሆኑ ሰዎች ሕይወትና ተገባር ይፈረዳል። ምንም እንኳን ዓላማው የተለየ ቢሆንም፤ በክርስቲያኖች ላይ ይፈረዳል። የሥረቱን ጠቃሚነትና ዘላቂታ በእግዚአብሔር ይመዘናል፤ (1ቆሮ. 3:12-15 ተመልከት)።

22ኛ ጥያቄ፡- እስከ ቆም ብለህ ሥረህን መዘነው።
ሀ/ እግዚአብሔርን የሚያስከብር ነው ወይስ እንተን ብቻ የሚያስከብር?
ለ/ «በእንጨት፤ በገለባና በእገዳ» በተሠሩትና «በወርቅና በብር» በተሠሩት ሥረዎች መካከል ያለው ልዩነት ምንድነው?

አረተኛ ቀን ክፍል ሦስት፡- ዳንኤል 7:11-14

ጥያቄዎች

23ኛ ጥያቄ፡- ታናሹ ቀንድ ምን ሆነ?
24ኛ ጥያቄ፡- የተቀሩት ሦስት አረዊት ምን ሆኑ?
25ኛ ጥያቄ፡- ዳንኤል ከሰማይ ደመናት ጋር ሲመጣ ያየው ማንን ነው?
26ኛ ጥያቄ፡- በዘመናት የሸመገለው «ለሰው ልጅ» ምን ሰጠው?

27ኛ ጥያቄ፡- ዳን. 7:14ን ከዳን. 4:34 አነፃፅር። የሚመሳሰሉት እንዴት ነው?

የመጽሐፍ ቅዱስ ማብረሪያ /ኮሚገታሪ/

ትናንትና ዳንኤል አሥር ቀንዶች ስላሉት ታላቅ አውራ ያየውን ረዕይ አጥንተናል። ከዚያም ወደ ሰማያዊ የፍርድ አዳባባይ ቀረበ። ዛሬ ስለ አውራው መጨረሻና ስለ አምስተኛው መንገዶች እንመለከታለን።

ሰባተኛው ምስል፡- የአረተኛውን አውራ መጨረሻ ያመለክታል። በቀንዱ ላይ ያለው አፍ በትዕቢት ይናገር ነበር። በዳንገት ተገደለ፤ ሥጋውም ለእሳት ተጣለ። የተቀሩት ሦስት አረዊት ገን ለጥቂት ጊዜ እንዲቆዩ ተደረገ። ይሁን እንጂ ሥልጣን አልነበረቸውም።

ዳንኤል በሰማይ የሚደረገውን ፍርድ ካየ በኋላ በምጽር የሚሆነውንም ሁኔታ ይመለከታል። አረተኛውን አውራ፤ በተለይም በትዕቢት ይናገር የነበረውን ታላቅ ቀንድ በመመልከት ላይ ነው። ይህንን በማየት ላይ እያለ ይህ አውራ ተገደለ። አውራውን የገደለው ማን እንደሆነ ገን አልተገለጸም፤ ሥጋውም ለእሳት ተጣለ።

28ኛ ጥያቄ፡- የሚከተሉትን ጥቅሶች ተመልከት። ረዕይ 19:20፤ 20:10፤ 14-15፤ እና 21:8። በእሳት ባሕር ውስጥ የሚጣሉት እነማን ናቸው?

ከዚያ በኋላ ስለቀሩት ሦስት አረዊት ይነገረናል። እንደ አረተኛው አውራ ወደያውኑ አልጠፋም። ሥልጣናቸው ቢወሰድባቸውም፤ ለጥቂት ጊዜ በሕይወት እንዲኖሩ ተደረገ። ይህ ለመረዳት የሚያዳገት ቁጥር ወይም ጥቅስ ነው። እንደዚህ ጥቅስ አባባል ከሆነ፡- የባቢሎን፤ የሚዶ-ፋርስና የግሪክ መንግሥታት ሥልጣናቸው ከተወሰደባቸው በኋላ እንደገና በሮም መንግሥት ውስጥ የሚኖሩ ይመስላል። እያንዳንዱ መንግሥት ሥልጣኑን የወሰደው ከእርሱ በፊት ከነበረው መንግሥት ሲሆን እንደኛው መንግሥት በሌላኛው ውስጥ አለ ማለት ነው። የሮሜ መንግሥት አብዛኛዎቹ የቀድሞ ሦስት መንግሥታትን የያዘ ነበረ።

ስምንተኛው ምስል፡- «የሰው ልጅ» የሚመስለው በዘመናት ከሸመገለው ዘላለማዊ መንግሥትን ሲቀበል ያሳያል።

ዳንኤል እንደገና ወደ ሰማያዊ ረዕይ ይመልሰናል፤ ምናልባትም ይህ ዙፋን የተዘረጋበት አዳረሽ አስቀድሞ የተገለጸው አዳረሽ ይሆናል። እርሱ በመመልከት ላይ እያለ ሰው የሚመስል ፍጡር መጣ፤ በዘመናት

ወደ ሽመገለውም ፊት እቀረቡት። በዘመናት የሽመገለውም ሁሉን የሚያጠቃልልና ዘላለማዊ መንግሥት ሰጠው። ይህ የጠቅላላ ረዕዩ መጽዋዊና ነው። ታሪክ የሚመረጥም ወደዚህ ገብ ነው።

"የሰው ልጅ" የሚለው አባባል ለተለያዩ ምክንያቶች የሚጠቅም አባባል ነው።

እንደፍ፡- የመጨረሻውን መንግሥትና የንጉሡን ባሕርይ ከእርሱ በፊት ከነበሩት እንዴት እንደሚለይ ለማሳየት የተሰነዘረ ቃል ነው። የሰዎች መንግሥት፡- ኃጢአተኛ፣ ጨካኝና ከፋትን የተሞላ ስለሆነ በአረዊት ተመስሎአል። የእግዚአብሔር መንግሥት ግን በመጀመሪያ ለሁልጊዜ አቅዶ ምድርን በፈጠረት ጊዜ እንዳነበረው ዓይነት የሚሆን ነው። ይህም ሰውን ያለ ኃጢአት በፈጠረበት ጊዜ ማለት ነው። ይህ መንግሥት ጽድቅና ውበት የሞላበት ይሆናል።

ሁለተኛ፡- ይህ አገላለጽ ፍጹም አምላክ ፍጹም ሰው ስለነበረው ስለ ኢየሱስ ክርስቶስ የተሰነዘረ አባባል ነው። ዳንኤል «የሰው ልጅ የሚመስለውን» አለ እንጂ፥ «የሰው ልጅ» አለማለቱን ማስተዋል ይኖርብናል። ይህንንም «የሰው ልጅ» የሚለውን ቃል ኢየሱስ ክርስቶስ ጸጋገሞ ይጠቀምበት ነበር። ምንም እንኳ ይህ ቃል ሰብዓዊነትን /ሥጋ መልቦሱን/ የሚያመለክት ቢሆንም በዳንኤል 7:14 በተገለጸው መሠረት ራሱን፡- እንደሚመጣው ንጉሥ አድርጎ ለመገለጽም በዚህ ቃል ተጠቅሞበታል።

29ኛ ጥያቄ፡- ኢየሱስ «የሰው ልጅ» በማለት የተናገረውን ለማየት የሚከተሉትን ጥቅሶች ተመልከት። ማቴ.9:4-8፤ 13:36-43። እነዚህ ጥቅሶች «የሰው ልጅ» ስላለው ሥልጣን ምን ይናገራሉ?

ዳንኤል 7:13-14 በሁለት የሥላሴ እካላት ማለትም በአብና በወልድ መካከል ያለውን ሕብረት ያሳያል። ከዚህም በላይ የኢየሱስ ክርስቶስን መለኮታዊነት በጉልህ ያመለክታል። የሚከተሉትን ነጥቦች አስተውል።

በመጀመሪያ፡- «የሰው ልጅ የሚመስለው» የመጣው በሰማይ ጸመና ነበር። ከብሉይ ኪዳን ዘመን ጀምሮ እግዚአብሔር በክብር ጸመና ይታገብ ወይም ይከበብ እንደነበር ይታወቃል፤ (ዘፀ.13:21፤ 16:10)። ኢየሱስ ክርስቶስ ወደ ሰማይ ያረገው በጸመና ታጅቦ ነበር፤ ወደዚህ ምድር የሚመጣውም በጸመና ታጅቦ ነው፤ (ዮሐዋ/ሥረ 1:9 እና ሉቃ.21:25-28)። እነዚህ ጸመናዎች የኢየሱስ ክርስቶስን መለኮታዊ ክብር ያመለክታሉ።

ሁለተኛ፡- እግዚአብሔር ለኢየሱስ ክርስቶስ ሥልጣንን፥ ክብርን፥

እንዲሁም ኃይልን በመጨረሻው መንግሥት ውስጥ ሰጥቶታል፤ (ማቴ.28:19፤ ዮሐ.5:19-23፤ ኢረ.1:19-23፤ 1ቆሮ.15:24-28)።

ሦስተኛ፡- የእግዚአብሔር አብ መንግሥት፥ ከእግዚአብሔር ወልድ መንግሥት ጋር ተመሳሳይ ነው። በዳንኤል 4:34 የእግዚአብሔር መንግሥት ዘላለማዊና ከሌሎች መንግሥታት ሁሉ የሚበልጥ መሆኑን ተመልክተናል። በዚህ በዳንኤል 7:14 ጸገሞ «የሰው ልጅ የሚመስለው» የተባለበት የኢየሱስ ክርስቶስ መንግሥት ጸገሞ ዘላለማዊና ከሁሉ በላይ መሆኑን እናያለን። እንደ አውራጃዎች መንግሥታት የእርሱ መንግሥት የሚጠፋና የሚያልፍ አይደለም።

አረተኛ፡- እንደ እግዚአብሔር ኢየሱስ ክርስቶስንም የተለያየ ነገድና ቋንቋ ያላቸው ሰዎች ያመልክታል፤ (ፈሊጽ.2:9-11)።

ዳንኤል ስለ አምስት የተለያዩ መንግሥታት ረዕይ አየ። የመጀመሪያ አረቶች በተለያዩ አረዊት ተመስለዋል። እነዚህ አረዊት ኢየሱስ ክርስቶስ እስኪመለስ ድረስ በዚህ ዓለም የሚነሡትን አረት መንግሥታት ይወክላሉ። በመጨረሻ ግን ኢየሱስ ክርስቶስ አምስተኛ መንግሥት ይመሠርታል፤ ይህ መንግሥት ዘላለማዊ መንግሥት ነው። መንግሥታትና ሕዝቦቻቸው በሙሉ በዚህ መንግሥት ቁጥጥር ሥር ይሆናሉ። እንዳንጽ ክርስቲያኖች ይህ ረዕይ ኢየሱስ ክርስቶስ በመጀመሪያ መጥቶ ቤተ ክርስቲያንን በመሠረተበት ጊዜ ተረድሞአል ይላሉ። ይሁን እንጂ ዳንኤል የሚያመለክተው ኢየሱስ ክርስቶስ በኃይልና በክብር ሲመለስ የታሪክ ፍጻሜ እንደሚሆን ነው።

30ኛ ጥያቄ፡- 1ተሰ.4:13-18 እንብብ።

ሀ/ እነዚህ ጥቅሶች ስለምንድነው የሚተነብዩት?

ለ/ ይህና ይህን የመሳሰሉ ትንቢቶች የእግዚአብሔርን ሕዝብ እንዴት ያድናናሉ?

ምንም እንኳ ይህ ዓለም በተለያዩ ሚረኪ ነገሮች የተሞላ ቢሆንም በዚህ ምድር ላይ ብቻ ማትኮር የለብንም። ተስፋችን ጌታ ኢየሱስ ክርስቶስ ወደዚህ ምድር መጥቶ በሚመሠርተው መንግሥት ላይ ማትኮር አለበት። ዛሬ ቢመጣ ተዘጋጅተናልን? የልባችን መሻት «ጌታ ኢየሱስ ሆይ ቶሎ ና» የሚል ነውን?

አምስተኛ ቀን፡-

የዚህን ሳምንት ትምህርት ከልከ፤ ለሳምንቱ ሰብሰባ ለመዘጋጀት የውይይት ጥያቄዎችን እንደገና ተመልክታቸው።

1. የሳምንቱ የአምልኮ ጊዜ
2. ጸሎት
3. ትምህርቱን ከልሰ
4. የውይይት ጊዜ

- ሀ. 1/ ሦስቱን የታሪክ አመለካከቶች ወይም ፍልስፍናዎች አወዳድር።
2/ በትምህርት ቤት የተማርከው የትኛውን ፍልስፍና ነው?
3/ ክርስቲያን ስለ ታሪክ ያለው አመለካከት ወይም ፍልስፍና ምንድነው?
4/ የታሪኩ መጨረሻ ወይም ገቡ ምን ይመስልሃል?

- ለ. 1/ ስለ አረቱ አረዊት ገለጽ።
2/ እግዚአብሔር ምድረዊ መንግሥታትን በአረዊት የመሰላቸው ለምን ይመስልሃል?
3/ ለእያንዳንዱ መንግሥት ሥልጣንን የሰጠው ማን ነው?
4/ ከዚህ ገለጽ በአሁኑ ዘመን ሰላላት ሕዝቦችና መንግሥታት ምን እንማረለን?

- ሐ. 1/ ከእነዚህ ምዕረፎች ስለ እግዚአብሔር እብ እና ስለ እግዚአብሔር ወልድ ምን ለመማር እንዳምንታል ገለጽ።
2/ የሚለያዩት እንዴት ነው?
3/ የሚመሳሰሉትን እንዴት ነው?
4/ የክርስቶስ መለኮታዊነት የተገለጸው እንዴት ነው?

- መ. 1/ አንድ ቀን በእግዚአብሔር እንደሚረዳቸው በመረዳት ክርስቲያኖች እንዴት መኖር ይገባቸዋል?
2/ 1ቆሮ.3:12-15 ተመልከት። በእንጨት የተሠረና በወርቅ የተሠረ ሥረ ልዩነቱ ምንድነው?

- ሠ. 1/ ኢየሱስ ክርስቶስ በቅርቡ እንደሚመለስ በማሰብ ክርስቲያኖች እንዴት ሊቆዩ ይገባቸዋል?
2/ ኢየሱስ ክርስቶስ ሲመለስ በከፍተኛ ናፍቀት የምትጠብቀው ምንድነው?

5. ጸሎት።

ዳንኤል 7:15-28

የመጀመሪያ ቀን፡-

እነሆም፥ ደ ቀንድ ከቅዱሳን ጋር ሲዋጋ እየሁኒ በዘመናት የሸመገለው እስኪመጣ ድረስ፥ ኖርድም ለልዑሉ ቅዱሳን እስኪሰጥ ድረስ፥ ቅዱሳኑም መንግሥቱን የሚወስዱበት ዘመን እስኪመጣ ድረስ አሸነፋቸውም፤ (ዳን.7:21-22)።

የትንቢት ዋና ዓላማ የእግዚአብሔርን ልጆች በተለይም በስደት ላይ ያሉትን ማቆናናት እንዲሆነ በሌሎች ትምህርቶችን ተመልክተናል። እግዚአብሔር ይህን የሚያሳየን የሚደርስብንን መከራ በበላይነት በመቆጣጠር ነው።

ስደት ለእግዚአብሔር ሕዝብ አዲስ አይደለም። ከቃየልና ከአቤል ጀምሮ በተለያየ ሁኔታ ሲደርስባቸው ኖሮአል። ከቶጊሩ ፍጻሜ በኋላ ምን እንደሚሆን እርግጠኛ ካልሆንን፥ እግዚአብሔር ሁኔታዎችን በመልካም እንደሚለውጣቸው ካልተረዳን በስተቀር በመከራ ውስጥ ጸንተን መቆም አንችልም። በትንቢት አማካይነት እግዚአብሔር ሁኔታዎችን እንደሚቆጣጠርና ከፋውን አስወግዶ ጽድቅና ዘላለማዊ መንግሥቱን እንደሚመሠርት ያሳየናል።

በዛሬው ትምህርታችን ይህንን እውነት በጉልህ ለማየት እንሞክረለን። ዳንኤል በረዕይ አሥር ቀንዶች የነበሩት ታላቅ እውረ ተመለከተ። ከአሥሩ ቀንዶች መካከል የተነሣ ታናሽ ቀንድ፥ ሦስቱን ቀንዶች ነቃቀላቸው። ይህ ቀንድ ከቅዱሳን ጋር ተዋገቱ አሸነፋቸው። ምንም እንኳ ይህ ቀንድ ወደፊት ስለሚነሣው በጣም ክፉ መሪ የሚያመለክት ቢሆንም የእግዚአብሔርን ሕዝብ ለማጥፋት በታሪክ ውስጥ የተነሡትን መንግሥታት ሁሉ ይወክላል። በየዘመናቱ ቤተ ክርስቲያንን ለማጥፋት የሞከሩ የተለያዩ መሪዎች ነበሩ። በብዙ ሺሕ የሚቆጠሩ ክርስቲያኖችም ተሰውተዋል። ዛሬም እንኳ ቢሆን በኢየሱስ ክርስቶስ በማመናቸው ብቻ በየዓመቱ በሺሕ የሚቆጠሩ ክርስቲያኖች ይገደላሉ። በመጨረሻው ዘመን ጸገም ይህ ሁኔታ እየተባባሰ ይመጣል። ሰይጣን አጭር ጊዜ ብቻ እንደቀረው ያውቃል። በዓለም መሪዎች በመጠቀም ቤተ ክርስቲያንን ለማጥፋት የመጨረሻ መከራ ያደርጋል።

1ኛ ጥያቄ፡- ረዕይ 12:7-17 እንብብ። የእግዚአብሔርን ሕዝብ ለማጥፋት ሰይጣን ስለሚያደርገው የመጨረሻ መከራ ገለጽ።

በዚህ ስደት ዘመን ጸንተን የምንቆመው እንዴት ነው? አረት ዋና ዋና እውነቶችን ማስታወስ አለብን። በመጀመሪያ፡- ምንጊዜም ቢሆን ቤተ ክርስቲያን እንደምትሰደድ መረዳት አለብን፤ (ዮሐ. 16:1-2)። ስደት የደረሰብን እኛ ብቻ አይደለንም። በዘመናት ሁሉ ክርስቲያናት ሲሰደዱ ነበር። ዛሬም ቢሆን በዓለም ዙሪያ ብዙዎች ለእምነታቸው ሲሉ መከረ እየተቀበሉ ነው።

ሁለተኛ፡- በስደትም ጊዜ ቢሆን ሐይወታችን በእግዚአብሔር ቁጥጥር ሥር መሆኑን መረዳት አለብን። የተኛው አውራ እንደሚነሳ የሚወስነው እግዚአብሔር ብቻ ነው። የስደቱ ጊዜ ማጠር መርዘሙን የሚወስነውም እርሱ ነው። ጽድቅ የሞላበት ዘላለማዊ መንገዶች የሚመሠረቱበትን ጊዜ የሚወስነው እግዚአብሔር ነው።

ሦስተኛ፡- ስደት እንድናጽገን እንድንበረታ ያደርገናል። በስደት ጊዜ እምነታችን ይጠራል፤ ይጠነክራልም። ቤተ ክርስቲያን የምትጠራው በሰላም ጊዜ ሳይሆን በስደት ውስጥ ስታልፍ ነው።

2ኛ ጥያቄ፡- ደዕቆብ 1:2-4 እንብብ። መከረ በሐይወታችን የሚያስገኘውን የተለያዩ ነገሮች ዘርዘር።

አረተኛ፡- ለማንኛውም ስደት ፍጻሜ እንዳለው ተረዳ። የሰው መንገዶች ጊዜያዊ ነው። ለጊዜው ፈተና የሚደርስባቸው በታማኝነት እግዚአብሔርን ቢከተሉ ዘላለማዊ መንገዶች በጽድቅ የሚገዛው ኢየሱስ ክርስቶስ ረሱ ነው፤ እኛም የመንገዶች ተሳታፊ እንሆናለን። የሚያሳድዱን ገን በዘላለማዊ እሳት ውስጥ ይጣላሉ። ዘላለማዊው መንገዶች ይጠብቃቸዋል። የዚያ መንገዶች ወረሾች ነን። ያን መንገዶች እንድንቀበል በስደት ጊዜ ታማኝ ሆነን መገኘት ይኖርብናል። ስለዚህ ውንጽዋቶና እህቶች ትዕግዥ ይኑረቸሁ። ያ መንገዶች በቅርቡ ይመጣል። ጌታ ኢየሱስ ክርስቶስ ይመጣል። ጳውሎስ እንደተናገረው ሁሉ፡- «ስለዚህም እንታከትም፤ ነገር ገን የውጭው ሰውነታችን ቢጠፋ እንኳ የውስጡ ሰውነታችን ዕለት በዕለት ይታደሳል። የማይታየውን እንጂ የሚታየውን ባንመለከት፤ ቀላል የሆነ የጊዜው መከረችን የክብርን የዘላለም ብዛት ከሁሉ መጠን ይልቅ ያደርገልናልና፤ የሚታየው የጊዜው ነውና፤ የማይታየው ገን የዘላለም ነው፤» (2ቆሮ.4:16-18)።

3ኛ ጥያቄ፡- ዳንኤል 7:15-28 እንብብ።
ሀ/ አረቱ አረዊት ምንን ይወክላሉ?
ለ/ የዘላለሙ መንገዶች የተሰጠው ለማን ነው?
ሐ/ ታናሹ ቀንድ ቅዱሳንን ምን አደረጋቸው?
መ/ ታናሹ ቀንድ ምን ሆነ?

ሁለተኛ ቀን

ክፍል አንድ፡- ዳንኤል 7:15-18

ጥያቄዎች

4ኛ ጥያቄ፡- ረዕዩን ካየ በጌላ ዳንኤል ምን እንደሆነ ገለጽ።
5ኛ ጥያቄ፡- የሐልሙን ትርጉም ለመረዳት ዳንኤል ወደ ማን ሄደ?
6ኛ ጥያቄ፡- አረቱ አረዊት ምንን ይወክላሉ?
7ኛ ጥያቄ፡- ሀ/ የመጨረሻው መንገዶች የተሰጠው ለማን ነው?
ለ/ የመጨረሻው መንገዶች ለምን ያህል ጊዜ ይቆያል?

የመጽሐፍ ቅዱስ ማብራሪያ /ኮሚገታሪ/

ባለፈው ሳምንት በምዕረፍ 7 ያለውን ረዕይ አጥንተናል። ከዳንኤል ዘመን እንደሆነ የሰው ልጅ የተባለው ኢየሱስ ክርስቶስ እስከሚመጣበት ድረስ ያለውን የዓለም መንገዶች ታሪክ የተረዳው በዚያ ረዕይ ውስጥ ነበር። እምስት ዋና ዋና መንገዶችን እንደሚነሡ ተገለጸለት። አረቱ ምድረዊ መንገዶችን ሲሆኑ፤ የመጀመሪያው የባቢሎን፤ ሁለተኛው የሜዶንና ፋርስ፤ ሦስተኛው የግሪክ፤ አረተኛው የሮም መንገዶች ናቸው። እምስተኛው ገን የረሱ የእግዚአብሔር መንገዶች ነው። ይህንን መንገዶች «የሰው ልጅ ለሚመስለው» ይሰጠዋል። እንደ ሌሎች መንገዶች ሳይሆን ይህ መንገዶች ዘላለማዊና የማይጠፋ ነው። ይሁን እንጂ ረዕዩን ባየበት ወቅት ዳንኤል ትርጉሙን አልተረዳም ነበር።

በዚህ ሳምንት የረዕዩን ትርጉም እናጠናለን። በተለይም ስለ አረተኛው መንገዶች በአንክሮ ጥናት እናደርጋለን።

በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ እንደምናየው ረዕይ በቀላሉ የሚሰጥ ነገር አይደለም። ነቢያት ረዕይ ሲያዩ በሥጋቸውም ሆነ በሰሜታቸው ጉዳት ይደርስባቸው ነበር። (ለምሳሌም ያህል ኤር. 4:19 እና ሐዘ. 3:15ን ተመልከት።) የተለያዩ ረዕዮችን (ከምዕ.7-12) ባየበት በእያንዳንዱ ወቅት ዳንኤል ጽኑምና ጽንጋጤ ይሰማው ነበር፤ (ዳን.8:27; 10:1-2)።

በምዕረፍ 2 የታየውን ረዕይ ለመተርጎም ቢቸልም ዳንኤል የረሱን ረዕይ ትርጉሜ ለማግኘት አልቻለም። የሌላ ሰው ዕርዳታ አስፈለገው። ስለዚህም በእግዚአብሔር ዙፋን ዙሪያ ቆመው ከነበሩት መላእክት ወደ አንዱ ቀረበ። ረዕዩን የሚያይ ብቻ ሳይሆን በጽንገት በረዕዩ ውስጥ በመሳተፍ የረዕዩ አካል ሆነ። ዳንኤል ለመረዳት የረሳቸውን ጥያቄዎች በሚከተለው ሁኔታ አጥር፤ ምጥን አድርገን ልናቀርባቸው እንችላለን። ላቀረባቸውም ጥያቄዎች መልክኩ የተብረረ ትርጉም ሰጥቶታል።

የዳንኤል የመጀመሪያ ጥያቄ፡- የጊዕዩ ትርጉም ምንድነው?

ለዚህ ጥያቄ መልስ እንዲሆነው መልእክት ስለ ጊዕዩ ጠቅለል ያለ ትርጉም ሰጠው። አረቱ አረዊት አረቱ ነገሥታትን ወይም መንግሥታትን ይወክላሉ። እነዚህ የሰማያዊው ተዓረፈ የሆኑ ምጽረዊ መንግሥታት ናቸው። መልእክት እነዚህ መንግሥታት እነማን እንደሆኑ አልነገረውም። ይሁን እንጂ ዳን.2 እና ያን መሠረት በማጽረገና በታሪክ ውስጥ የተፈጸሙትን ጊዕዮች በመመርመር እነዚህ መንግሥታት እነማን እንደሆኑ መረዳት እንችላለን።

የሰዎች መንግሥት ሲያከትም፡ የእግዚአብሔር ዘላለማዊ መንግሥት ይጀመራል። በጊዕዩ የመጀመሪያ ክፍል፡- መንግሥት «የሰው ልጅ ለሚመስለው» እንደተሰጠ አይተናል፤ በዚህ ክፍል ጸገም መንግሥት ለቀዱሳን መስጠቱን እናነባለን። ለምን በጊዕዩ ውስጥ ለውጥ እንደተደረገ አናውቅም። ይሁን እንጂ ለእርሱ ታማኞች እግዚአብሔር መንግሥትን መስጠቱ የዚህ ምዕራፍ ዋና ትምህርት ነው። (ዳን.7:18፤ 22፤ 27 ተመልከት።)

እነዚህ መንግሥትን የሚቀበሉ ቀዱሳን እነማን ናቸው? አንዳንድ ሰዎች መላእክትን እንደሚያመለክት ይናገራሉ፤ (በዳንኤል 4:17 መሠረት)። ይሁን እንጂ ይህ የሚያመለክተው በዘመናት ሁሉ ተነሥተው የነበሩትን የእግዚአብሔር ሰዎች ነው። እነዚህ ከአዳምና ከሐዋን ዘመን አንሥቶ ሊየሱስ ክርስቶስ ዳግም እስኪመለስ ድረስ በእግዚአብሔር የታመኑ ቀዱሳን ናቸው። እነዚህ ቀዱሳን የልዑሉ ሕዝብ ናቸው። እርሱ እምላካቸው፡ እነርሱ ጸገም ሕዝቡ ናቸው። የምጽር ነገሥታት የእግዚአብሔርን ሕዝብ ሊያጠቁና ሊያሸንፉ እንዲሁም መንግሥታቸውን መቆጣጠር እንደሚችሉ ያስቡ ይሆናል፤ እኛ ግን ሁሉን የሚችል እምላክ ሕዝብ ነን። ለእኛ ያለው እቅድ አንድ ቀን ይፈጸማል።

ቀዱሳን መንግሥትን ለመውሰድ አይዋጉም። እንደያውም መንግሥቱን የሚሰጣቸው ራሱ እግዚአብሔር ነው። የዚህ መንግሥት ባለቤት እግዚአብሔር ሲሆን፡ ቀዱሳኑ ግን ከእግዚአብሔር የተቀበሉትን መንግሥት በእርሱ ሥልጣንና ኃይል ይገዛሉ። የሰው መንግሥት ምንም ያህል ታላቅና ብርቱ መስሎ ቢታይም ጊዜያዊ ነው። ቀዱሳኑ የሚቀበሉት መንግሥት ግን ዘላለማዊ ነው። ፍጻሜም የለውም።

8ኛ ጥያቄ፡- የሚከተሉትን ጥቅሶች ተመልከት። 1ቆሮ. 6:2፤ 2ጢሞ.2:12፤ ጊዕዩ 20:4። በሚመጣው መንግሥት ክርስቲያን ስለሚኖረው ሥፍራ እነዚህ ጥቅሶች ምን ይላሉ?

ሦስተኛ ቀን

ክፍል ሁለት፡- ዳንኤል 7:19-22

ጥያቄዎች

- 9ኛ ጥያቄ፡- ዳን.7:19ን ከዳን.7:7 ጋር አነጻጽር። በዳን.7:19 ምን ተጨማሪ ማስረጃ ይሰጣል?
- 10ኛ ጥያቄ፡- በዚህ ክፍል ውስጥ የዳንኤልን አስተሳሰብ በጣም የማረከ ጉዳይ ምንድነው?
- 11ኛ ጥያቄ፡- ታናሹ ቀንድ ቅዱሳንን ምን አጸረገ?
- 12ኛ ጥያቄ፡- ታናሹ ቀንድ ኃይሉን ያሳየው ለምን ያህል ጊዜ ነው?

የመጽሐፍ ቅዱስ ማብራሪያ /ኮሚገታሪ/

ስለ ጊዕዩ ለመረዳት የፈለገው ዳንኤል ለመልእክት ጥያቄዎችን ማቅረቡን ቀጠለ። ስለ መጀመሪያዎቹ ሦስት አረዊት ተጨማሪ ማብራሪያ አለመፈለጉ ሳያስደንቅን አይቀርም። ስለ ዘላለማዊ መንግሥትም ተጨማሪ ማብራሪያ አልጠየቀም። ያቀረበው ጥያቄ ስለ አረተኛው መንግሥት ነበር።

የዳንኤል ሁለተኛ ጥያቄ፡- ይህ አረተኛ አውራ ምንን ይወክላል?

ምናልባትም የዳንኤልን አስተሳሰብ የማረከው በዚህ በአረተኛው አውራ ላይ የሚታየው ልዩ ተፈጥሮ ሳይሆን አይቀርም። ዳንኤል ስለ አረተኛው አውራ እንደገና ይገልጻል። በጣም የሚያስፈረና የሚያስደነግጥ ነበር። ዋና ዓላማው በተቻለው መጠን ያገኘውን ሁሉ በአስቸኳይ ማጥፋትና መጽምሰስ ነበር። አንዳንዶቹን በብረት ጥርሶቹ ይቆረጣጥማቸዋል። ሌሎቹን ጸገም ነሐስ በሚመስሉ እገሮቹ ይረጋገጣቸዋል። ዳን. 7:19 እና 7:7ን ስናነጻጽር ይህ አውራ የነሐስ ጥፍሮች እንዳነበሩት እንረዳለን። ጊዕዩን እንዳገና ተመልክቶ በፊት ያሳየውን ነገር ያስተዋለ ይመስላል።

የዳንኤል ሦስተኛ ጥያቄ፡- አሥራ ቀንዶች ምንን ይወክላሉ?

የዳንኤል አረተኛ ጥያቄ፡- ታናሹ ቀንድ ምንን ያመለክታል?

ከማንኛውም ነገር ይልቅ የዚህ ታናሽ ቀንድ ጉዳይ የዳንኤልን አስተሳሰብ ስቦአል። እንደገና ከአሥራ ቀንዶች መካከል ሲነሣ ተመለከተ። ከእርሱ በፊት የነበሩትን ሦስት ቀንዶች ነቃቀላቸው፡ በትዕቢትም መናገር ጀመረ። ወዲያውኑ ዳንኤል አዳዲስ ነገሮችን ተመለከተ። ይህ ታናሽ ቀንድ ከሌሎች ቀንዶች ሁሉ እስኪበልጥ ድረስ ታላቅ ሆነ። ቀንዱ ተልቅ በሆነ መጠን የእግዚአብሔርን ሕዝብ ተዋግቶ ጽል አጸረጋቸው፤ ብዙዎችንም

ገደላቸው። ወደያውኑ ገን ቀንዱ ተሰበረ። የፍርድ ጊዜ በመምጣቱ «በዘመናት የሸመገለው» ለቅዱሳኑ ረረዳላቸው። እግዚአብሔር ልቅሶአቸውን ሰማ፤ በታናሹ ቀንድ ረረዳና መንገዶቹን ለቅዱሳኑ ሰጣቸው። ለዘላለም ይገዛሉ።

ለዳንኤል ጥያቄ የተሰጠውን መልስ በሚቀጥለው ክፍል እንመለከታለን። የዳንኤል አስተሳሰብ የተከረው በአረተኛው አውራጃ በታናሹ ቀንድ ላይ ቢሆንም፤ መልእክቱ የተከረው በመጨረሻው ዘመንና የእግዚአብሔር መንገዶች በሚመሠረቱበት ጊዜ ላይ ነበር። እኛ ክርስቲያናቸውን ምንጊዜም ቢሆን ሁኔታዎቹን የምናየው በዚህ መልክ ነው። አስተሳሰባችን የሚያተኩረው በቸገሮቻችን ላይ ነው። በምድር የሚደርስብን ስደትና መከራ ከብድብናል። እግዚአብሔር ልዩ ትኩረት የሚሰጠው ገን ክፋትና ዓመፅ ተወገደው መንገዶች ተመሥርቶ ውድ ለሆኑ ልጆቹ ዋጋቸውን የሚሰጥበት ጊዜ ላይ ነው። ይልቁንስ እሁን የሚያጋጥመንን ቸገር ከምናይ ትክረታችን ወደሚመጣው መንገዶች ቢሆን አይሻልምን?

- 13ኛ ጥያቄ፡- ሀ/ የሚከብዱህን እንዳንድ ቸገሮች ዘርዘር።
ለ/ አስተሳሰብህና ትኩረትህ ይበልጥ እግዚአብሔር ወደፊት በሚመሠርተው መንገዶች ላይ ቢሆን አንተንና ሌሎች ክርስቲያናቸውን እንዴት የሚያድና ይመስላል?

አረተኛ ቀን ክፍል ሦስት፡- ዳንኤል 7:23-28 -

ጥያቄዎች

- 14ኛ ጥያቄ፡- የአረተኛው አውራ ትርጉም ምንድነው?
15ኛ ጥያቄ፡- የአሥረ ቀንዶች ትርጉም ምንድነው?
16ኛ ጥያቄ፡- የታናሹ ቀንድ ትርጉም ምንድነው?
17ኛ ጥያቄ፡- ታናሹ ቀንድ ያደረጋቸው አረት ነገሮች ምንድናቸው?
18ኛ ጥያቄ፡- ታናሹ ቀንድ ለሰንት ዓመታት ያህል ነው ቅዱሳኑን ሲያጠፋ የቆየው?

- 19ኛ ጥያቄ፡- በፍርዱ አዳጣይ ምን ተደረገ?
20ኛ ጥያቄ፡- የረዕዩን ትርጉም ከሰማ በኋላ ዳንኤል ምን ሆነ?

የመጽሐፍ ቅዱስ ማብራሪያ /ኮሚገታሪ/

በሁለተኛው ክፍል ላይ ዳንኤል ረዕዩን ለሚተረጎምለት መልእክት ብዙ ጥያቄዎችን ሲያቀርብለት እንመለከታለን። በመጀመሪያ ለቀረበው ጥያቄ

መልስ፡- መልእክቱ ለዳንኤል ስለ አረቱ አረዊት ሰፋ ያለ ገለጻ ሰጠው። እሁን ገን ለሁለተኛው፤ ለሦስተኛውና ለአረተኛው ጥያቄ መልስ ሲሰጠው እንመለከታለን።

አረተኛው አውራ በምድር ላይ የሚመሠረት አረተኛ መንገዶች ነው። የዚህ አውራ ተፈጥሮ ከሌሎች አረዊት ሁሉ የተለየ ነው። ይህ አውራ የሚታወቀው በገርማው፤ በጋይሉና በፈጣንነቱ ሳይሆን ምድርን ሁሉ ለማጥፋትና ድል ለማድረግ ባለው ፍላጎት ነው። ይህ አረተኛ መንገዶች የሮምን መንገዶች የሚወክል እንደሆነ ተመልክተናል። የሮም መንገዶች የተነሣው ዳንኤል ከሞተ አረት መቶ ዓመታት በኋላ እንደሆነ ታሪክ ይናገራል።

21ኛ ጥያቄ፡- በዚህ መጽሐፍ በስተጀርባ የሮምን መንገዶች ካርታ ተመልክት። በጥንቱ የሮም መንገዶች ክልል ውስጥ የነበሩትን እንዳንድ የዘመናቸውን አገሮች ጥቀስ።

ዳንኤል በሦስተኛ ደረጃ ያቀረበው ጥያቄ በአረተኛው አውራ ረስ ላይ ስለነበሩት አሥር ቀንዶች ነበር። እነዚህ ቀንዶች፤ ከዚህ መንገዶች ውስጥ የሚነሡ አሥር ነገሶች እንደሆኑ መልእክቱ ይናገራል። ሁሉም የሚነገሡት በአንድ ወቅት ነው።

ብዙ የመጽሐፍ ቅዱስ ምሑረን በዚህ አውራ ረስ ላይ የነበሩትን አሥር ቀንዶች በዳንኤል 2 ላይ ከተጠቀሰው ምስል የእግር ጣቶች ጋር ያያይዘታል። እነዚህ አሥር ቀንዶች እነማንን እንደሚያመለክቱ እርግጠኛ ሆነን መናገር አንችልም። የታሪክ ምሁራንም ቢሆኑ ታሪካዊ በሆነው በሮም መንገዶች ውስጥ አሥር ነገሶች በአንድ ጊዜ የገዙና የዳንኤል ትንቢትንም የፈጸሙ ሊያገኙ አይችሉም። ስለዚህም እነዚህ አሥር ነገሶች የሚነሡት ወደፊት ነው የሚለውን እምነት በብዙ ሰዎች ውስጥ ሊያሳድር ትችላል። እነዚህ ሰዎች ዳንኤል ስለ አረተኛው አውራ ያየው ረዕይ በከፊል በሮም መንገዶች ላይ ተፈጽሞአል ይላሉ። የተቀረው ገን ወደፊት በድሮው የሮም ግዛት ውስጥ በሚነሣው መንገዶች ይፈጸማል ብለው ያምናሉ። ይህም አሥር ነገሶች ተባብረው የሚገዙት መንገዶች ይሆናል። በአንድነት ሆነው አዲሱን የሮም መንገዶች ይመሠርታሉ። በብዙ መልኩ ይህ መንገዶች ጥንታዊውን የሮም መንገዶች ይመስላል።

22ኛ ጥያቄ፡- ረዕይ 13:1-8 እና 17:12-14 እንብብ።
ሀ/ የዋሐንስና የዳንኤል ረዕይ የሚመሳሰሉት እንዴት ነው?
ለ/ የዋሐንስ በረዕይ ስላየው አውራ ገለጽ።

ምንም እንኳን የዋሐንስ በነበረበት ዘመን የሮም መንገዶች ሥልጣን ላይ ቢሆንም በመጨረሻ ዘመን ስለሚነሣው አውራ ያየው ረዕይ ዳንኤል ካየው ረዕይ ጋር ይመሳሰላል። ምንም እንኳን የዋሐንስ ያያቸው እንዳንድ ረዕዮች

ከዳንኤል ጋር የሚመሳሰሉ ቢሆኑም በአብዛኛው ገን የሁለቱም ረዕይ ይመሳሰላሉ።

ከሚገኘውም ነገር የበለጠ ዳንኤል ስለ ታናሹ ቀንድ ለማወቅ ይፈልጋል። መልእክቱ ይህ ታላቅ ቀንድ በምድር ላይ የሚነሣ አሥረ እንጾኛ ንጉሥ እንደሆነ ለዳንኤል ነገረው። ይህ በጣም ታናሽና ተረ ንጉሥ ቢመስልም ከእርሱ በፊት የነበሩትን ሦስት ነገሥታት ጸምስሶአቸዋል። መንግሥታቸውን እንደወሰደም ጥርጥር የለውም። ይህ መንግሥት በጣም ታላቅ ይሆንና ሌሎችን መንግሥታት ሁሉ ይቆጣጠረዋል።

መልእክቱ ስለዚህ ስለሚመጣው ንጉሥ አፈት ባሕርያት ይገልጻል። በመጀመሪያ፡- ኩሩና እግዚአብሔርን የማያከብር ነው። የሰማይን አምላክ ያለማቋረጥ ይሳደባል።

ሁለተኛ፡- የእግዚአብሔርን ሕዝብ ለማጥፋት ባለው ዓላማ ትልቅ ውረያ ይከፍታል።

ሦስተኛ፡- ሰዎች እግዚአብሔርን የሚያመልኩባቸውን ሃይማኖታዊ በዓላት ያስቀረዱ። ይህም እንደ ፋሲካ የመሳሰሉ የአይሁድ በዓላትንና እንደ ክርስቶስ ልደትና ትንሣኤ የመሳሰሉ በዓላትን ሁሉ ይጨምራል።

አፈተኛ፡- የራሱን ሕግና ሞረላዊ ሥነ-ምግባር ለመመሥረት ይፈልጋል። በእግዚአብሔር ቃል ውስጥ ላለው ሕግ ወይም ሥነ-ምግባር ጸንታ የለውም። ሰዎች እርሱ ላለው ሕግ እንዲገዙ ያደርጋል።

23ኛ ጥያቄ፡- እነዚህ አፈት ባሕርያት በዓለማችን ምን ያህል እየታዩ ናቸው?

ይህ ታናሽ ቀንድ ለጥቂት ጊዜ ይሳካለታል፤ ቅዱሳኑንም ያሸንፋቸዋል። እስከ መጨረሻው የሚያጠፋቸውም መስሎ ይታያል።

24ኛ ጥያቄ፡- በእግዚአብሔር ሕዝብ ላይ ስለሚመጣው ስደት የሚከተለውን ተመልከት፡- ረዕይ 16:4-6፤ 17:6።

ለእግዚአብሔር ልጆች ነገሮች ምንም ያህል የተባባሱ ቢሆኑም እግዚአብሔር ሁሉን ይቆጣጠራል። ለተወሰነ ጊዜ ሕዝቡን ጽል እንዲያደርግ ለታናሹ ቀንድ ሥልጣን ይሰጠዋል። ይህ ጊዜ የሚቆየው «ለዘመን፥ ለዘመናትና ለዘመንም እኩሌታ» ነው። ይህንን አባባል እንደሚገባ ለመረዳት አዳጋቸ መሆኑን በምዕረፍ 4 ተመልከተናል። ምናልባትም አጭር ጊዜን ለመግለጽ የተሰነዘረ አባባል ይሆናል። በሦስት ዓመት ተኩል ጊዜ ውስጥ እግዚአብሔር የመከረውን ጊዜ ያሳጥረዋል። (ማቴ. 24:22) ብዙ የመጽሐፍ ቅዱስ ምሑረን ገን ይህ «ዘመን» የሚለው ቃል እንደ ዓመትን እንደሚያመለክት ይናገራሉ። እንደዚህም ከሆነ በዳንኤል 4 መሠረት

ናቡከደነፆር የታመመው ለሰባት ዓመት ነበር ማለት ነው። እሁን እንገደህ በዚህ ትንቢት ስለዚህም ይህ ታናሽ ቀንድ ቅዱሳኑን የሚዋጋቸው ለሦስት ዓመት ተኩል ነው በማለት ያስባሉ።

25ኛ ጥያቄ፡- ሀ/ ይህ ሦስት ዓመት ተኩል የተጠቀሰበትን ሥፍራ ለማየት የሚከተሉትን ቁጥሮች ተመልከት። ዳን. 12:7፤ ረዕይ 11:1-3፤ 13:5።
ለ/ 42 ወር ስንት ዓመት ነው?
ሐ/ 1260 ቀን ስንት ዓመት ነው?

ይህ ታናሽ ቀንድ በበረታበትና ቅዱሳኑን በሚዋጋበት ጊዜ በጽንዕት ይገደላል። የእግዚአብሔር ፍርድ በሰማይ ይጀመራል፤ በእህዛብም ላይ ይፈረዳቸዋል። ታናሹ ቀንድና ሌሎችም ዓመፀኛ መንግሥታት ሥልጣናቸውን ይገፈፋሉ፥ ረዳሞም ይጠፋሉ።

በመጨረሻም የእግዚአብሔር መንግሥት ብቻ አሸናፊ ይሆናል። ዘላለማዊ መንግሥቱን ይመሠርታል። እስከ ሞት ድረስ ታማኝ ለሆኑት ሕዝቦች ሥልጣንን ይሰጣቸዋል፤ (ረዕይ 12:10-11)። ለጥቂት ጊዜ በዚህ ታናሽ ቀንድ ቢሸነፉም ለዘላለም ይነግሣሉ። የምድር ነገሥታት ሁሉ እግዚአብሔርን ያመልካሉ፤ ለሕጉም ይታዘዛሉ። ምንም እንኳን የተለያዩ መንግሥታት በምድር ቢኖሩም፥ ሁሉም ከእግዚአብሔር ዘላለማዊ መንግሥት ሥር ይሆናሉ። ይህ መንግሥት የጽድቅና የሰላም መንግሥት ይሆናል።

የዳንኤል ሕልም እዚህ ላይ ይፈጸማል። ምንም እንኳን ከረዕዩ የእንዳንጾቹ ትርጉም ቢነገረውም ተረብሾ ነበር። ገረ ያጋጣው ረዕዩ እንደሆነ እንጠረጠርም። ይሁን እንጂ፥ የእግዚአብሔር እቅድ ትክክለኛና የሚሻል መሆኑን በማወቁ በእግዚአብሔር ላይ የነበረውን እምነት አጸና። ረዕዩን በጽሑፍ ከማስፈሩ በቀር ስለ ረዕዩ ለማንም አልተናገረም።

ምንም እንኳን ስለ ዳንኤል ረዕዮች የተለያዩ አተረጓጉም ቢቀርቡም ረዕዮቹን በሚከተለው ሁኔታ ማጠቃለል ይቻላል ብዬ አስባለሁ። በ70 ዓመት ከክርስቶስ ልደት በፊት በኢየሩሳሌም የነበረው ቤተ መቅደስ ከተጸመሰሰ በኋላ የመጽሐፍ ቅዱስ ታሪክ ትኩረቱን ከአይሁዳውያን ላይ እንሥቶ በአሕዛብ ላይ አደረገ። ስለዚህም ዳንኤል ይኖር የነበረው «በእህዛብ ዘመን ነበር ማለት ነው፤ (ለቃስ 21:24)። በወገኖቹ አይሁዳውያን ላይ ተፅዕኖ ስለሚያደርጉት አፈት መንግሥታት እግዚአብሔር ለዳንኤል ገለጸለት። በመጀመሪያ ባቢሎናውያን አይሁዳውያንን በምርኮኝነት ወሰዱባቸው። ቀጥሎ የሚደገፍ የፋርስ መንግሥት ወደ ኢየሩሳሌም እንዲመለሱ ፈቀደላቸው። ሦስተኛ የገረክ መንግሥት ታላቅ ስደት አስነሣባቸው። አፈተኛ የርም መንግሥት ጸገም ጌታ ኢየሱስን ሰቀለው። ከዚህ በኋላ በታሪክ ውስጥ ወደሚደረገው ታላቁ የፍጻሜ ጦርነት እግዚአብሔር ዳንኤልን ይወስዳል።

እንድ ቀን የጥንቱን ሮም የሚመስል መንገድ እንደገና ያንሰረጋል፤ የአሥር ነገሥታት ጥምር መንገድ ያቋቁማል። በጽንገት ቅዱሳት መጻሕፍት «የክርስቶስ ተቃዋሚ» እና «የዓመፅ ሰው» በማለት የሚጠሩት ሰው ይነሳል፤ (1ተሰ.2:1-12፤ 1ዮሐ.2:18)። ከእርሱ በፊት የነበሩትን ሦስት መንገድ ያዋርዳቸዋል፤ የዓለም መሬ ይሆናል። የእግዚአብሔርንም ሰዎች ለሦስት ዓመት ተኩል ያህል ያሳድዳቸዋል። ክርስቶስ ሲመጣ ገን እርሱና ሌሎች መንገድ ቀን ሁሉ ይዳመሰሳሉ። ክርስቶስና በእርሱ የሚያምኑት ለዘላለም ይነገሳሉ።

26ኛ ጥያቄ፡- ሀ/ ለዚያ ዘላለማዊ መንገድ ዝግጁ ነህን?

ለ/ ከእርሱ ጋር ለዘላለም እንድትነገሩ፤ ዛሬ ክርስቶስን በታማኝነት ታገለግላለህን?

እምስተኛ ቀን፡-

የዚህን ሳምንት ትምህርት ክልስ፤ ለሳምንቱ ስብሰባ ለመዘጋጀት የውይይት ጥያቄዎችን እንደገና ተመልከት።

የሳምንቱ ስብሰባ

1. የአምልኮ ጊዜ
2. ጸሎት
3. ትምህርቱን መከለስ
4. የውይይት ጊዜ

ሀ. በስደት ያሉትን ክርስቲያኖች የሚረዱ በመጀመሪያ ቀን ትምህርት የተማርካቸውን እፈት ዋና ዋና እውነቶችን ተወያይባቸው።

1/ የተማርነው እውነት በስደት ጊዜ ክርስቲያኖች ጸንተው እንዲቆሙ እንዴት ሊረዱዋቸው ይችላሉ?

2/ በስደት ጊዜ ጸንተው እንዲቆሙ እነዚህን እውነቶች ለቤተ ክርስቲያን ሰዎች እንዴት ልታካፍላቸው እንደምትችል ተወያዩ።

ለ. በጽንሐል 7 የተጠቀሰውን ረዕይ በዮሐንስ ረዕይ 13:1-18 እና 17:12-14 ከተጠቀሱት ጋር እነጻጽር።

1/ የሚመሳሰሉት እንዴት ነው?

2/ የሚለያዩትን እንዴት ነው?

ሐ. በታናሹ ቀንድ የታየው ባሕርይ በዘመናችን በዓለም ላይ ከሚታዩት ባሕርያት ጋር የሚመሳሰሉት እንዴት ነው?

መ. ክርስቲያኖች በእንዴት ዓይነት ሁኔታ ለሚመጣው መንገድ ቀን ተዘጋጅተው ለመኖር እንደሚችሉ ዘርዘር።

5. ጸሎት።